

Opinnäytetyö (YAMK)

Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen

Opinnäytetyön valmistumisvuosi 2022

Riikka Nurmela

OMAVALVONNAN ITSEARVIOINTILOMAKKEEN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN KOTIKUNTOUTUS VOIMAVARASSA

Riikka Nurmela

OMAVALVONNAN ITSEARVIOINTILOMAKKEEN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN KOTIKUNTOUTUS VOIMAVARASSA

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhtenä tavoitteena on varmistaa asiakasturvallisuus vahvistamalla palveluntuottajien omavalvontaa. Omavalvonta on palveluntuottajan vastuulla olevaa omatoimista palvelujen laadun varmistamista. Toiminnan on toteuduttava lainsäädännön, laatusuositusten, valvontaohjelmien laatuvaatimusten sekä palveluntuottajan itselleen asettamien laatuvaatimusten mukaisesti.

Kehittämisprojekti toteutettiin osana Ylikunnallisen valvontakeskuksen hanketta. Hankkeen tavoitteena on luoda Varsinais-Suomen alueelle ylikunnallinen valvontakeskus, jonka tehtävänä on tukea sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluntuottajia lakisääteisten velvollisuuksien noudattamisessa tuottamalla valvonta-, ohjaus- ja arviointikäyntejä omavalvonnan varmistamiseksi.

Kehittämisprojektin tarkoituksena oli testata hankkeessa kehitettyä sähköistä omavalvonnan itsearviointilomaketta. Tutkimusmenetelmänä käytettiin toimintatutkimuksellista kehittämismenetelmää. Kehittämisprojektin tavoitteena oli tukea palveluntuottajien omatoimista palvelujen laadun varmistamista sekä parantaa asiakkaiden turvallisuutta sekä hoivan, hoidon ja palvelujen laatua. Kehittämisprojekti toteutettiin yhteistyössä Kotikuntoutus Voimavara Oy:n kanssa, jossa itsearviointilomakkeen testaus toteutettiin.

Kehittämisprojektin tuotoksena saatiin Kotikuntoutus Voimavara Oy:n omavalvonnan nykytila, omavalvonnan kehittämiskohteet sekä sähköisen omavalvonnan itsearviointilomakkeen sisällön ja toiminnallisuuden soveltuvuus sosiaali- ja terveysalan yksityisen palveluntuottajan omavalvonnan itsearviointiin.

ASIASANAT:

omavalvonta, omavalvontasuunnitelma, omavalvonnan toteutuminen ja arviointi, asiakasturvallisuus, valvontaviranomaiset, sosiaali- ja terveysalan yksityiset palveluntuottajat

Riikka Nurmela

EVALUATION AND DEVELOPMENT OF SELF-MONITORING SELF-ASSESSMENT IN KOTIKUNTOUTUS VOIMAVARA

One of the objectives of the reform of social and health care is to ensure the insurance policy by strengthening the self-control of service providers. Self-monitoring is the responsibility of the service provider to ensure the quality of the services. The action is implemented in accordance with the quality standards for legislation, quality recommendations, control programs and the quality standards set by the service producer.

The development project was implemented as part of the overcurrent control center project. The aim of the project is to create an overnawn supervisory center in Southwest Finland, whose task is to support the service providers of social and health services in compliance with statutory obligations by providing control, guidance and evaluation visits to ensure self-monitoring.

The purpose of the development project was to test the electronic self-evaluation form developed in the project. The research method used was the action research development method. The aim of the development project was to support service providers self-employed by ensuring the quality of services and to improve customer safety and the quality of nursing, care and services. The development project was implemented in co-operation with Kotikuntoutus Voimavara Oy, where the testing of the self-assessment form was implemented.

The output of the development project was the current self-assessment of Kotikuntoutus Voimavara Oy's self-assessment, the development targets of self-assessment and the suitability of the content and functionalities of the electronic self-assessment form for the self-assessment of a private social and health service provider.

KEYWORDS:

self-monitoring, self-monitoring plan, implementation and evaluation of self-monitoring, customer safety, supervisory authorities, private providers of social and health care

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 KEHITTÄMISPROJEKTIN TAUSTA JA TARVE	7
3 KEHITTÄMISPROJEKTIN TEOREETTINEN VIITEKEHYS	8
3.1 Asiakasturvallisuus	8
3.2 Omavalvonta ja omavalvontasuunnitelma	9
3.3 Valvontaviranomaiset	11
3.4 Sosiaali- ja terveydenhuollon yksityiset palveluntuottajat	12
4 KEHITTÄMISPROJEKTIN TARKOITUS JA TAVOITTEET	14
5 KEHITTÄMISPROJEKTIN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	15
6 KEHITTÄMISPROJEKTIN TOTEUTUS	16
6.1 Kehittämiprojektin organisaatio	16
6.2 Menetelmät	17
6.3 Eteneminen ja aikataulutus	17
7 KEHITTÄMISPROJEKTIN TUTKIMUKSELLINEN OSIO	19
7.1 Tutkimusmenetelmät	19
7.2 Aineiston keruu ja analyysi	19
7.3 Tutkimuksen toteutus	20
8 TUTKIMUSTULOKSET	23
8.1 Sähköinen itsearviointi Kotikuntoutus Voimavarassa	23
8.2 Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet	23
8.3 Omavalvonnan toimeenpano, riskienhallinta	24
8.4 Omavalvonnan toimeenpano, omavalvontasuunnitelman laatiminen	26
8.5 Omavalvonnan toimeenpano, asiakasturvallisuus	27
8.6 Omavalvonnan toimeenpano, asiakas- ja potilastietojen käsittely ja kirjaaminen	27
9 TUOTOS	29
10 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	32
11 POHDINTA	35

11.1 Tulosten pohdinta	35
11.2 Kehittämiprojektin arviointi ja pohdinta	37
11.3 Jatkokehittämisehdotukset	39

LÄHTEET	40
----------------	-----------

KUVIOT

Kuvio 1. Kehittämiprojektin toimintatutkimukselliset vaiheet.	20
Kuvio 2. Riskienhallinta asiakkaan saaman palvelun näkökulmasta.	24
Kuvio 3. Riskienhallinta henkilöstön näkökulmasta.	25
Kuvio 4. Riskienhallintaan perustuva kehittämissuunnitelma.	26
Kuvio 5. Kotikuntoutus Voimavaran omavalvonnan kehittämiskohteet 2022.	30
Kuvio 6. Kehittämiprojektin riskienhallinta SWOT-analyysi.	33

TAULUKOT

Taulukko 1. Sähköisen itsearviointilomakkeen arviointiasteikko	22
--	----

LIITTEET

Liite 1. Itsearviointilomake	
------------------------------	--

1 JOHDANTO

Meneillään oleva sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus (sote-uudistus) muodostuu sekä sosiaali- ja terveydenhuollon sisällöllisestä uudistamisesta että rakenteellisesta uudistuksesta. Sote-uudistuksen tavoitteena on turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille. Nykyisen hallituksen linjausten mukaan valvontatehtävä siirretään Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirastolta (Valvira) ja aluehallintovirastoilta uudelle valtion lupa- ja valvontaviranomaiselle (valvontaviranomainen). Lisäksi palvelutuottajien omavalvontaa vahvistetaan. Uudistuksilla pyritään lisäämään valvonnan ennakoivuutta, riskiperusteisuutta, vuorovaikutteisuutta ja yhdenvertaisuutta. Viranomaisvalvonnan tehtävänä on varmistaa, että palvelujen järjestäjien ja palveluntuottajien lakisääteiset velvollisuudet ja palvelujen käyttäjien oikeudet toteutuvat. (Nykänen ym. 2016, 1–2.)

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä on meneillään sote-uudistusta tukeva alueellinen valvontaan liittyvä hanke. Hankkeen tavoitteena on luoda Varsinais-Suomen alueelle ylikunnallinen valvontakeskus, jonka tehtävänä on tukea sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluntuottajia lakisääteisten velvollisuuksien noudattamisessa tuottamalla valvonta-, ohjaus- ja arviointikäyntejä omavalvonnan varmistamiseksi. Tämä kehittämisprojekti toteutettiin osana ylikunnallisen valvontakeskuksen hanketta. Kehittämisprojektin tarkoituksena oli testata hankkeessa kehitettyä sähköistä omavalvonnan itsearviointilomaketta. Tavoitteena oli tukea palveluntuottajien omatoimista palvelujen laadun varmistamista sekä parantaa asiakkaiden turvallisuutta sekä hoivan, hoidon ja palvelujen laatua. Kehittämisprojekti oli osa Turun ammattikorkeakoulun ylempää ammattikorkeakoulututkintoa (YAMK).

Kehittämisprojektin tuotoksena saatiin Kotikuntoutus Voimavaran omavalvonnan nykytila ja sähköisen omavalvonnan itsearviointilomakkeen sisällön ja toiminnallisuuksien soveltuvuus sosiaali- ja terveysalan yksityisen palveluntuottajan omavalvonnan itsearviointiin. Omavalvonnan itsearvioinnin kautta nousivat mahdolliset palveluntuottajan omavalvonnan kehittämiskohteet.

2 KEHITTÄMISPROJEKTIN TAUSTA JA TARVE

Hallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa (sote-uudistus) yhtenä tavoitteena on varmistaa sosiaali- ja terveystalvelujen käyttäjien asiakas- ja potilasturvallisuus. Uudistuksen yhteydessä vastuu sote-palvelujen järjestämisestä siirtyy uudistuksen yhteydessä perustettaville 18 maakunnalle. Maakunnat voivat järjestää vastuullaan olevat sosiaali- ja terveystalvelut itse, yhteistoiminnassa muiden maakuntien kanssa tai hankkimaan ne muulta palveluntuottajalta perustuen sopimukseen. (Haatainen ym. 2019, 4; Nykänen ym. 2017, 1.)

Valtio ohjaa ja valvoo sosiaali- ja terveystalvaa eri virastojen ja hallinnon tasojen kautta. Rakenteellisia muutoksia tullaan tekemään myös ohjauksessa ja valvonnassa, jonka tavoitteena on vahvistaa valtion ohjausta. (Hynninen-Joensivu 2016, 9–10.) Lisäksi palveluntuottajien omavalvontaa vahvistetaan. Tähän perustuen Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirillä on meneillään ylikunnallinen valvontakeskushanke, jonka tavoitteena on tukea Varsinais-Suomen alueen sosiaali- ja terveystalvan palveluntuottajia lakisääteisten velvollisuuksien noudattamisessa. Valvontakeskus tuottaa valvonta-, ohjaus- ja arviointikäyntejä omavalvonnan varmistamiseksi. Lisäksi hankkeessa tuotetaan asiantuntija- ja koulutustalveluja, koskien valvontakeskuksen toteuttamaa palveluntuottajan valvontaa, omavalvontaa sekä potilas- ja asiakasturvallisuutta. Palveluntuottajien koulutuksella lisätään omavalvonnan osaamista maakunnan alueella. Hankkeen tavoitteena on parantaa Varsinais-Suomen asiakkaiden ja potilaiden turvallisuutta sekä hoidon, hoivan ja palvelun laatua. Samalla parannetaan palveluntuottajien tasavertaista asemaa omavalvonnan toteuttamisen tukemisessa ja arvioinnissa (vssotehankkeet.fi).

Tämän kehittämiprojektin tarve nousi sote-uudistuksen myötä tarpeesta kehittää omavalvonnan itsearviointia palveluntuottajien keskuudessa ja sitä kautta nostaa asiakkaiden turvallisuuden tunnetta. Lisäksi oli tarpeen varmistaa ja tukea palveluntuottajien hoitotyön laatua.

3 KEHITTÄMISPROJEKTIN TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Kehittämiprojektin teoreettinen viitekehys perustuu kirjallisuuskatsaukseen, jossa etsittiin vastauksia tiedonhakua ohjaaviin kysymyksiin.

Tiedonhakua ohjaavat kysymykset olivat:

1. Mitä omavalvonta tarkoittaa yksityisellä palveluntuottajalla?
2. Miten omavalvonta toteutuu palveluntuottajan työssä ja miten sitä arvioidaan?
3. Mitkä ovat viranomaistahon vaatimukset palveluntuottajan omavalvonnalle?

Kirjallisuuskatsauksen keskeisiksi käsitteiksi nousivat asiakasturvallisuus, omavalvonta ja omavalvontasuunnitelma, valvontaviranomaiset ja sosiaali- ja terveysalan yksityiset palveluntuottajat.

3.1 Asiakasturvallisuus

Sosiaali- ja terveyshuollossa on perinteisesti puhuttu potilasturvallisuudesta. Asiakasturvallisuus on uudempi käsite, jossa asiakas määritellään henkilöksi, jolla on asiakassuhde johonkin palveluntuottajaan. Asiakasturvallisuuden näkökulmasta kyseessä on sosiaali- ja terveysalan palveluntuottaja. Asiakassuhteen pituus voi olla pitkäaikainen, esimerkiksi asiakas on laitoshoidossa tai lyhytaikainen, esimerkiksi tilapäinen tarve kotihoidolle. Asiakasturvallisuudelle tärkeitä arvoja ovat sosiaalinen turvallisuus, oikeudenmukaisuus, tasa-arvoisuus ja ihmisarvon kunnioitus. (Kurki ym. 2021,15.) Asiakasturvallisuudessa korostuvat ammatillinen osaaminen, vastuu, ammattitaito ja julkisen vallan käyttö. Asiakkaalla on oikeus parhaaseen tutkittuun tietoon ja osaamiseen perustuviin palveluihin (Tiirinki & Syrjä 2020, 9).

Sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta turvallisuutta on aiemmin tarkasteltu henkilökeskeisen ajattelun kautta, jolloin toiminnassa sattuneet haitat on ajateltu olevan yksittäisen työntekijän virheitä. Kohn ym. (2000) tutkimuksessaan toivat esille tärkeyttä tarkastella potilasturvallisuutta enemmän järjestelmien rakenteiden kautta.

Kurjen ym. (2021) mukaan asiakasturvallisuus kuvaa palveluntuottajan eettisiä periaatteita ja toimintatapoja, joilla turvallisuus varmistetaan. Sosiaali- ja terveydenhuollossa haittatapahtumia voi aiheutua palveluista, toimenpiteistä tai niiden toteuttamisesta, laitteiden käytöstä ja lääkkeiden käytöstä. Taito tunnistaa haittatilanteita on asiakasturvallisuuden keskeisiä osa-alueita. (Kurki ym. 2021, 17.) Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan on tärkeä tunnistaa haittatilanteen taustalla olevat tekijät, jolloin asiakasturvallisuutta vaarantavien tapahtumien syntymistä on mahdollista ehkäistä tunnistamalla todelliset syyt. Usein taustalla ovat organisaation toimintaympäristön ja toimintaprosessien puutteelliset ohjeet. (Kurki ym. 2021, 19.) Asiakasturvallisuuden käsite sisältää toimijan vastuun järjestää palvelu sekä niiden tuottamista ja toteuttamista. Palvelun toteuttamista on esimerkiksi palvelutarpeen arviointia, hoitosuunnitelman laadintaa sekä yhteistyö asiakkaan ja muiden tahojen kanssa (Kurki ym. 2021, 27).

Maailman Terveysjärjestö (WHO) on määritellyt turvallisuuden tilaksi, ”jossa fyysisiin, psyykkisiin tai materiaalsiin vahinkoihin johtavat uhat ja olosuhteet on kontrolloitu yksilön ja yhteisön terveyden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi.” WHO:n potilasturvallisuus strategiasssa vuosille 2021–2030 on asetettu tavoitteita ympäristöön ja käyttämiseen liittyville tekijöille sekä yksilöön ja yksilön kokemukseen liittyville tekijöille. Tavoitteena on vähentää riskitekijöitä maailmanlaajuisesti. (WHO 2021, 8.)

3.2 Omavalvonta ja omavalvontasuunnitelma

Omavalvonta on palveluntuottajan vastuulla olevaa omatoimista palvelujen laadun varmistamista. Toiminnan on toteuduttava lainsäädännön, laatusuositusten, valvontaohjelmien laatuvaatimusten sekä palveluntuottajan itselleen asettamien laatuvaatimusten mukaisesti. Omavalvonnan tavoitteena on luoda toimiva menetelmä, jolla asiakasturvallisuutta ja toiminnan laatuun koskevat muutokset on mahdollista saada aikaan nopeasti. Omavalvonnan toteuttamisessa johto ja henkilökunta yhdessä osallistuvat toiminnan suunnitteluun, jatkuvaan seurantaan ja kehittämiseen. Omavalvonnalla lisäksi varmistetaan, että kaikki työyhteisössä työskentelevät toimivat sovittujen käytäntöjen mukaisesti. (Valvira 2013, 5.)

Omavalvonta on palveluntuottajan tärkeä työkalu, joka varmistaa sekä asiakkaan oikeuden laadukkaaseen ja turvalliseen terveystalouteen että toiminnan asianmukaisten toimintaperiaatteiden toteutumisen. Omavalvonta on toiminnan ennakkovalvontaa, jonka avulla valvontaviranomaisten puuttumista toimintaan jälkikäteen voidaan välttää.

Palveluntuottajan tulisi kyetä ehkäisemään ja korjaamaan mahdolliset haitat ja uhat mahdollisimman lähellä palvelujen tuottamista. Palveluntuottajan on toiminnassaan noudatettava koko ajan lain säätämät edellytykset ja näin ollen jatkuva arviointi ja omavalvonnan ajan tasalla pitäminen on olennaista. (Valvira 2012, 4.) Palveluntuottaja sopii yksikössään vastuuhenkilön, jolla on velvollisuus saada aikaan tarvittavat muutokset, jos sisäiset yksikön toimenpiteet riitä (Valvira 2021, 8).

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014, 47 §) edellyttää kaikilta sosiaalihuollon toimintayksiköiltä omavalvontasuunnitelman turvaamaan hoidon laadun, asianmukaisuuden ja oikeudenmukaisuuden toteutumisen (finlex.fi). Omavalvontasuunnitelma koostuu asiakirjoista, johon kirjataan toimenpiteet, jolla palveluntuottaja itse valvoo toimintaansa, toimintayksiköjä, henkilökunnan toimintaa ja palvelujen laatua. Asiakirjat muodostuvat toiminta- ja menettelyohjeista, jotka laaditaan yhtenäisen käytännön toteuttamiseksi jokaisessa palvelujen vaiheessa. Omavalvontasuunnitelmassa on kirjattu sovitut menettelytavat, kun toiminnassa havaitaan riskejä tai vaaratilanteita, pyritään ennaltaehkäisemään palvelun laadun puutteita ja lisäksi pyritään varmistamaan henkilöstön ammatillinen osaaminen. Omavalvonnan tavoitteena on, että henkilökunta arvioi koko ajan toimintaansa, kuulee asiakkaita ja omaisia asiakasturvallisuuteen ja palvelujen laatuun liittyvissä asioissa ja lisäksi asiakaspalautetta käytetään aktiivisesti toiminnan kehittämisessä. Omavalvontasuunnitelman yksityiskohtaisuus riippuu siitä, miten riskialtista palveluntuottajan toiminta on. (Valvira.fi.)

Omavalvontasuunnitelma on julkinen dokumentti, jonka palveluntuottaja on velvollinen pitää nähtävillä. Omavalvontasuunnitelma kertoo lukijalle, miten toimintayksikössä varmistetaan, että palvelu toteutetaan laadukkaasti ja asiakasturvallisesti. Omavalvontasuunnitelmassa on myös näkyvänä, miten toimintayksikössä toimitaan, kun palvelu ei jostain syystä toteudu sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. (Valvira.fi.)

Kivivuoren (2019) mukaan akkreditointi on omavalvontaa parhaimmillaan. Akkreditointi on kansainvälisiin kriteereihin perustuva menettelytapa, jonka avulla palveluntuottajan pätevyys voidaan osoittaa puolueettomasti ja riippumattomasti. Oman organisaation itsearviointi kansainvälisten laatukriteerien perusteella tuo tietoa laadunparannukseen ja laatuvaatimuksista maailmalta. Akkreditointi on kansainvälisesti käytetty menettelytapa, varsinkin isoissa yrityksissä. Brubakk ym. (2015) sekä Araujo ym. (2020) ovat tutkimuksissaan todenneet, ettei menettelytavan vaikuttavuudesta löydy tarpeeksi systemaattista tietoa, mutta jatkossa tutkimusten olisi hyvä keskittyä siihen, miten akkreditointi voisi hyödyttää palveluntuottajia laadun parantamisessa ja varmistamisessa.

Valvontaviranomainen velvoittaa palveluntuottajan ottamaan vastuun tuottamiensa palvelujen laadusta. Laadunvarmistuksella palveluntuottaja saa selville, mitä toimintoja on tarpeellista kehittää ja millä keinoin palvelujen laatua voidaan parantaa. Laadunvarmistuksessa palveluntuottajan toimintoja tarkastellaan säännöllisesti sekä käydään läpi asiakaspalautteita, poikkeamia ja raportteja, joiden avulla palvelusta sekä sen laadusta saadaan tarkempaa tietoa. Laadunvarmistuksessa palveluntuottajan tulisi arvioida laadun kehittämisen prosessia tarkastelemalla organisaatiossa määritettyjä laatukriteerejä, joihin organisaatio on sitoutunut ja jotka on ilmoitettu asiakkaille. Palveluntuottaja voi tehdä laadunvarmistusta sisäisenä auditointina tai ulkoistaa asiantuntijataholle. (Henkilökohtaisen avun palveluntuottajan käsikirja 2016, 29,36.)

Kansainvälisestä näkökulmasta Institute of Medicine (IOM) on määritellyt terveydenhuollon laadun ulottuvuuksiksi potilaskeskeisyyden, potilasturvallisuuden, oikea-aikaisuuden, vaikuttavuuden, tehokkuuden ja oikeudenmukaisuuden. Palvelujen hyvä laatu tuo toimintaan ja prosesseihin luotettavuutta ja parantaa asiakasturvallisuutta. (Institute of Medicine 2009.)

3.3 Valvontaviranomaiset

Valvontaviranomaisella tarkoitetaan tässä kehitystyössä niitä viranomaistahoja, jotka valvovat ja ohjaavat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajia. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaviranomaisina toimivat alueittain aluehallintovirastot sekä Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valvira, molemmat ohjaavat ja valvovat yksityistä ja julkista sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja lisäksi terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattihenkilöitä. (Nykänen ym. 2017, 16.) Aluehallintovirastojen ja Valviran keskeinen tehtävä on edistää ohjauksen ja valvonnan keinoin asiakkaiden oikeusturvan toteutumista ja palvelujen laadun varmistamista sosiaali- ja terveydenhuollossa. Aluehallintovirastot pyrkivät edistämään alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä toimialueillaan. (Nykänen ym. 2017, 16.)

Meneillään olevassa hallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa (sote-uudistus) yhtenä tavoitteena on varmistaa sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen käyttäjien asiakas- ja potilasturvallisuus. Uudistuksen yhteydessä vastuu sote-palvelujen järjestämisestä siirtyy uudistuksen yhteydessä perustettaville 18 maakunnalle. Maakunnat voivat järjestää vastuullaan olevat sosiaali- ja terveystieteiden palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden

maakuntien kanssa tai hankkimaan ne muulta palveluntuottajalta perustuen sopimukseen. (Haatainen ym. 2019, 4; Nykänen ym. 2017, 1.)

Kunta tai kuntayhtymä, joka on vastuussa sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä, on ensisijainen vastuu toimintansa lainmukaisuudesta ja asiallisuudesta. Kunnan valvontatehtäviä ovat oman toiminnan valvonta, yksityisten palveluntuottajien valvonta, ennakolliseen valvontaan osallistuminen, kuten kunnan lausunnot lupaviranomaiselle, rekisteröinti-ilmoitukset, ilmoitukset kunnan alueella toimivista yksityisistä sosiaalipalveluista, palveluseteliyrittäjien hyväksyminen sekä asiakkaan oikeuksien toteutumisen varmistamiseen liittyvät valvontatehtävät. Keskeinen keino toteuttaa kunnalle kuuluvaa valvontavastuuta on palvelujen hankinnoissa toteutettava hankintamenettely ja sopimusseuranta. (STM 2014, 12.)

Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa omavalvonnan toteuttamista asetuksella laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta laadittavalla suunnitelmalla (341/2011). Lisäksi Valvira ohjaa omavalvonnan toteuttamista määräyksellä yksityisten sosiaalipalvelujen ja julkisten vanhuspalvelujen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja sen seurannasta (Määräys 2014). Yksityisen terveydenhuollon palvelujen omavalvontasuunnitelman sisältöä ja laatimista ohjaa myös Valvira laatimillaan määräyksillä (Määräys 2012).

3.4 Sosiaali- ja terveydenhuollon yksityiset palveluntuottajat

Yksityiset palveluntuottajat täydentävät julkisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Yksityiset palveluntuottajat voivat myydä palvelujaan kunnille, kuntayhtymille tai suoraan asiakkaille. Ryhdyttäessä sosiaali- ja terveydenhuollon yksityiseksi palveluntuottajaksi on otettava huomioon monia asioita. Alaa säädellään monilla lailla ja asetuksilla sekä toiminnan valvontaa tapahtuu monin tavoin. Lisäksi yksityisiä sosiaali- ja terveystalouden palveluja koskevat erityiset ammatilliset ja laadulliset vaatimukset. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2021.)

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee lainsäädännön ja ohjaa sen toimintaa. Yksityisen palveluntuottajan toimintaa ohjaavat laki ja asetus yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta (L 603/1996, A 1208/1996). Lupasäädökset ja luvan saaminen yksityisenä palveluntuottajana on riippuvainen siitä, millaista yksityistä sosiaalipalvelua tai terveydenhuollonpalvelua tarjotaan. Lain mukaan ympärivuorokautisia sosiaalipalveluja tuottavalla

yrittäjällä on oltava aluehallintoviraston lupa. Muita sosiaalipalveluja tarjoava palveluntuottaja on veloitettu tekemään ilmoitus toiminnastaan kunnalle, jossa aikoo tuottaa palvelujaan. Kunta antaa palveluntuottajan tiedot aluehallintovirastolle, joka pitää rekisteriä kyseisellä alueella toimivista palveluntuottajista. (THL 2009, 6; Sote opas 2015, 6.)

Yksityisen palveluntuottajan toimintaa terveydenhuollossa säättää laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990) ja asetus yksityisestä terveydenhuollosta (744/1990). Laki säättää, että palveluntuottajalla on oltava aluehallintoviranomaisen lupa tuottaa terveydenhuollon palveluja. Toimintaa ei voi aloittaa ennen kuin lupa on myönnetty. Lupaa ei tarvita, jos toimija on itsenäinen ammatinharjoittaja tai jos työnantaja itse järjestää laissa määrättyt työterveyspalvelut itse. (THL 2009, 6, Sosiaali- ja terveysministeriö 2021.) Luvan saamisen edellytyksenä on, että toimintayksiköllä on oltava asianmukaiset toimitilat, varusteet sekä toiminnan edellyttämä koulutettu henkilöstö. Toimintayksiköllä pitää olla nimetty vastuuhenkilö, joka vastaa siitä, että palveluntuottajan palvelut täyttävät niille asetetut vaatimukset. (Sote opas 2015, 7.)

4 KEHITTÄMISPROJEKTIN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Ylikunnallisen valvontakeskushankkeen yhtenä tavoitteena on luoda julkisen sekä yksityisen tahojen sosiaali- ja terveysalan palveluntuottajille sähköinen alusta omavalvonnan itsearviointiin, sen tukemiseen ja kehittämiseen (vssotehankkeet.fi). Tämän kehittämisprojektin tarkoituksena oli testata omavalvonnan itsearvioinnin sähköistä lomaketta, sen toimivuutta ja soveltuvuutta sosiaali- ja terveysalan yksityisen palveluntuottajan käytössä.

Kehittämisprojektin tavoitteena oli olla mukana testaamassa sosiaali- ja terveysalan palveluntuottajille toimivaa omavalvonnan itsearvioinnin sähköistä alustaa, jonka avulla pyritään parantamaan Varsinais-Suomen maakunnan asiakkaiden turvallisuutta, hoitoa ja hoidon laatua. Lisäksi tavoitteena oli parantaa palveluntuottajien tasavertaista asemaa omavalvonnan toteuttamisen tukemisessa sekä toteutumisen arvioinnissa.

Kehittämisprojekti toteutettiin yhteistyössä Kotikuntoutus Voimavara Oy:n kanssa, joka on sosiaali- ja terveysalan yksityinen palveluntuottaja. Yritys on aloittanut toimintansa vuonna 2020 ja toimii Turussa ja sen lähialueilla. Yritys tuottaa kotihoitoa, kotipalvelua kotisairaanhoidon, kotikuntoutusta, valmennusta, ohjausta sekä neuvontaa sosiaali- ja terveydenhoitoon liittyvissä asioissa (Kotikuntoutusvoimavara.fi). Tarkastelun kohteena oli yrityksen luoma omavalvonta, sen prosessit ja sisältö, jota käytettiin ylikunnallisen valvontakeskuksen omavalvonnan itsearvioinnin sähköisen lomakkeen testaamiseen.

Kehittämisprojektissa tehtiin omavalvonnan sähköisen itsearviointilomakkeen toimivuuden ja soveltuvuuden mittaamista ja arviointia pienen yksityisen palveluntuottajan näkökulmasta. Tuotokseen sisällytettiin kohdat siitä, miten lakisääteisten velvoitteiden toteuttaminen onnistuu pieneltä palveluntuottajalta, mitä lisätukea mahdollisesti tarvitaan ja mitä lisäarvoa itsearviointi tuottaa. Lisäksi tuotoksena laadittiin yrityksen omavalvontasuunnitelman mahdolliset kehittämiskohteet ja niistä lähtökohdista yrityksen omavalvonnan kehittämissuunnitelma vuodelle 2022.

5 KEHITTÄMISPROJEKTIN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kotikuntoutus Voimavara Oy on sosiaali- ja terveysalan yritys, joka tuottaa palveluita asiakkaan kotiin tai elinympäristöön. Yritys on kahden sairaanhoitajan perustama vuonna 2020 ja toimii Turun alueella ja sen lähikunnissa. Kotikuntoutus Voimavaralla on Aluehallintoviraston myöntämä lupa tuottaa terveyspalveluita ja yritys on rekisteröity Aluehallintoviraston ja kuntien rekisteriin sosiaalipalvelujen tuottajaksi. Kunnat joihin yritys on rekisteröity ovat Turku, Lieto, Kaarina, Raisio ja Naantali. Kotikuntoutus Voimavaralla on lisäksi eri kuntien kanssa tehdyt palvelusetelisopimukset sekä Kelan liittymissopimus sairaanhoitokorvausten maksamisesta suorakorvausmenettelyllä. (Kotikuntoutus Voimavara Toimintasuunnitelma 2021.)

Yrityksen palvelutoiminta toteutuu asiakkaan elinympäristössä. Palvelu on asiakkaan omaan kotiin sekä ympäristöön tuotettavaa yksilöllistä sosiaali- ja terveyspalvelua täysi-ikäisille, ikäihmisille, työikäisille, mielenterveys- ja päihdeasiakkaille tai pitkäaikaissairaille. Palvelun tärkein tehtävä on auttaa sairasta tai toimintakyvyltään alentunutta asiakasta selviytymään arkipäivän toiminnoista omassa kodissaan. Palvelun avulla luodaan ja yllä pidetään asiakkaan tarpeita vastaavia verkostoja. Palvelu on asiakkaan kotiin tehtävät työt, kotihoito, kotipalvelu, kotisairaanhoito, kotikuntoutus, valmennus, ohjaus sekä neuvonta sosiaali- ja terveydenhoitoon liittyvissä asioissa. (Kotikuntoutus Voimavara toimintasuunnitelma 2021.)

Kotikuntoutus Voimavaran toiminta-ajatuksena on asiakkaan terveyden edistäminen yksilöllisesti ja mahdollistaa kotona pärjääminen mahdollisimman pitkään. Ennaltaehkäistä terveyteen vaikuttavia riskitekijöitä sekä antaa palveluohjausta asiakkaille ja omaisille. Kuntoutuksessa huomioidaan ihmisen sosiaaliset, psyykkiset ja fyysiset voimavarat. Yrityksen arvoja ovat kumppanuus, tehdä ja toimia yhdessä tasavertaisena, asiantuntijuus, ammatillisuus ja toivo. (Kotikuntoutus Voimavara Toimintasuunnitelma 2021.)

Kotikuntoutus Voimavaralla on omavalvontasuunnitelma, joka tukee yrityksen laatuajattelua sekä tavoitteita. Omavalvonta suunnitelmassa kerrotaan yrityksen toimintaperiaatteet ja käytännöt. Omavalvonta on liitetty nähtäväksi myös yrityksen nettisivuille. Omavalvontaan liittyvät palvelu- ja työohjeet ovat yrityksen asiakastietojärjestelmässä. (Kotikuntoutus Voimavara toimintasuunnitelma 2021.)

6 KEHITTÄMISPROJEKTIN TOTEUTUS

6.1 Kehittämiprojektin organisaatio

Tämä kehittämisprojekti toteutettiin osana Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ylikunnallista valvontakeskushanketta. Valtakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen liittyen Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin hallinnointivastuulla on soterakenne uudistusta tukeva alueellinen hankekokonaisuus. Kokonaisuus sisältää seitsemän eri hanketta, joiden tarkoitus on kehittää Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueen sote-palveluiden yhteen toimivuutta ja tarjota toimintamalleja, jotka tukevat kuntia tuottamaan korkeatasoista, tasalaatuisia ja joustavia palveluja (vssh.fi).

Ylikunnallinen valvontakeskushanke on yksi seitsemästä hankkeesta, johon tämä kehitystyö kytkeytyy. Hankkeen tavoitteena on tukea kuntia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien valvonnassa ja ohjauksessa. Ylikunnallisen valvontakeskuksen ydintehdävänä on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien omavalvonnan sekä järjestäjän toteuttaman valvonnan kehittäminen. Tällä pyritään parantamaan palveluntuottajien tasavertaista asemaa omavalvonnan toteuttamisen tukemisessa ja arvioinnissa ja sitä kautta alueen asiakkaiden turvallisuuden, hoidon ja palvelujen laadun parantaminen (vssotehankkeet.fi). Hankkeen valvontakoordinaattorit toimivat yhteistyössä kuntien kanssa. Hankkeessa tehdään ennakoivia valvonta- ja ohjauskäyntejä ja lisäksi kehitetään valvonnan toimintatapoja sekä sisältöjä. Palveluntuottajien omavalvonnassa käytettävät tietosisällöt määritellään ja testataan sähköisellä omavalvonnan itsearviointialustalla. Hanke on käynnistynyt vuoden 2020 lopulla (vssotehankkeet.fi).

Projektiorganisaatio koostui projektipäälliköstä, joka oli vastuussa kehittämisprojektin etenemisestä ja sen toteuttamisesta. Ylikunnallisen valvontakeskushankkeen projektipäällikkö toimi työelämämentorina, jonka kanssa käytiin säännöllistä keskustelua ja ohjausta kehittämisprojektiin liittyen. Projektiorganisaatioon kuuluivat lisäksi hankkeen tekninen ohjausryhmä, testattavan yrityksen johtaja ja opettajatuutor, joiden kanssa käytiin säännöllistä keskustelua. Palautteen ja reflektion pohjalta kehittämisprojekti eteni suunnitelmallisesti.

6.2 Menetelmät

Tämä kehittämisprojekti toteutettiin toimintatutkimuksellisenä kehittämisprojektina, jossa testattiin omavalvonnan sähköistä itsearviointilomaketta. Menetelmänä hyödynnettiin kirjallisuutta omavalvonnasta, valvontaviranomaisten säädösten toteutumisen analysointia yrityksen omavalvonnassa sekä lisäksi yrityksen toimintaperiaatteiden ja arvojen toteutumisen analysointia yrityksen omavalvonnassa.

Kehittämistoiminta nähdään konkreettisenä toimintana, jolla tähdätään jonkin selkeästi määritellyn tavoitteen saavuttamisen. Kehittämistoiminnassa on ensisijaisena tavoitteena jonkin konkreettisen asiantilan tai toiminnan muuttaminen. Esimerkkinä projekti-toiminta, joka etenee systemaattisena prosessina, jonka onnistumista voidaan arvioida sen mukaan, kuinka hyvin prosessin alussa määritelty tavoite saavutetaan. (Toikko & Rantanen 2009, 13.)

Toimintatutkimuksellisessa kehittämistyössä pääpaino on työelämän kehittämisessä, jota tehdään tutkivalla otteella. Siinä yhdistyy konkreettinen kehittämistoiminta sekä tutkimuksellisten menetelmien soveltaminen ja saadun aineiston analysointi. Lähtökohtana ovat työelämästä nousevat käytännön haasteet ja kysymykset, jotka ohjaavat tiedon tuottamista käytännön toimintaympäristössä. (Toikko & Rantanen 2009, 19.) Kehittämisprojektin toimintatutkimukselliset vaiheet etenivät seuraavasti; Nykytilan kartoitus, ongelmatilanteen analyysi ja siihen vaikuttavat tekijät, parannusehdotus, kokeilu, arviointi ja seuranta. (Kananen 2014, 34.)

Toimintatutkimus on yhdistelmämetodi tutkimusmenetelmiä, määrällistä (kvantitatiivinen) ja laadullista (kvalitatiivinen). Toimintatutkimus kuitenkin luetaan kuuluvaksi laadulliseen tutkimukseen. Oleellisia elementtejä toimintatutkimuksessa ovat toiminnan kehittäminen, yhteistoiminta, tutkimus ja tutkijan osallistuminen. (Kananen 2014, 14, 20.)

6.3 Eteneminen ja aikataulutus

Tämän kehittämisprojektin toimintatutkimuksellinen osuus alkoi Kotikuntoutus Voimavara Oy:n omavalvonnan dokumenttien tarkastelulla. Samanaikaisesti tapahtui hankkeen puolesta perehdyttäminen sähköiseen omavalvonnan itsearviointiaineistoon, jonka jälkeen tehtiin sähköisen aineiston testaus. Aineiston analyysimenetelmänä käytettiin sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysin avulla pyritään muodostamaan tutkittavasta ilmiöstä

tiivistetty kuvaus, joka kytkee tulokset ilmiön laajempaan kontekstiin ja aihetta koskeviin muihin tutkimustuloksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105.) Aineisto teemoitettiin ja tehtiin analyysia reflektion, havaintojen ja pohdinnan kautta, käyttäen tukena aiheeseen liittyvää kirjallisuutta.

Kehittämiprojekti käynnistyi toimeksiannon hyväksymisellä yhteistyössä ylikunnallisen valvontakeskus hankkeen projektipäällikön kanssa. Toimeksianto oli omavalvonnan sähköisen itsearviointilomakkeen testaaminen ja kehittäminen yksityisen palveluntuottajan näkökulmasta. Tämän jälkeen tehtiin systemaattinen tiedonhaku ja toteutettiin kirjallisuuskatsaus kevät - kesä 2021 aikana. Projektisuunnitelmavaihe toteutui osin yhtäaikaaisesti kirjallisuuskatsauksen kanssa kesä 2021 aikana. Sekä kirjallisuuskatsaus että projektisuunnitelma esiteltiin seminaarissa syyskuussa 2021.

Hankkeen omavalvonnan sähköiseen aineiston ja palveluntuottajan omavalvonnan tarkastelu alkoi syyskuun alussa 2021 ja tuotoksen työstäminen ja aineiston analyysi tapahtui syksyn 2021 aikana. Tuotoksen väliraportointi toteutui maaliskuun 2022 aikana ja valmiin raportin esittely toukokuussa 2022.

7 KEHITTÄMISPROJEKTIN TUTKIMUKSELLINEN OSIO

7.1 Tutkimusmenetelmät

Tämä kehittämisprojekti eteni suunnitelmallisesti noudattaen toimintatutkimuksellista sykliä. Toimintatutkimuksessa tutkitaan ja yritetään muuttaa vallitsevia käytäntöjä. Tutkimuksen avulla etsitään ratkaisuja erilaisiin ongelmiin, jotka voivat olla teknisiä, yhteiskunnallisia, sosiaalisia, eettisiä tai ammatillisia. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Uuden toimintatavan tai välineen toimivuutta havainnoidaan, jotta saadaan käsitys siitä, vastaako muutos tarpeita ja tavoitteita. Havainnointia tehdään erilaisin tiedonkeruumenetelmin. Toimintaa muokataan ja kehitetään kokemuksen, reflektion ja havaintojen perusteella. (Salonen ym. 2017, 33,40.) Kehittämisprojektia ohjaavat tutkimuskysymykset olivat:

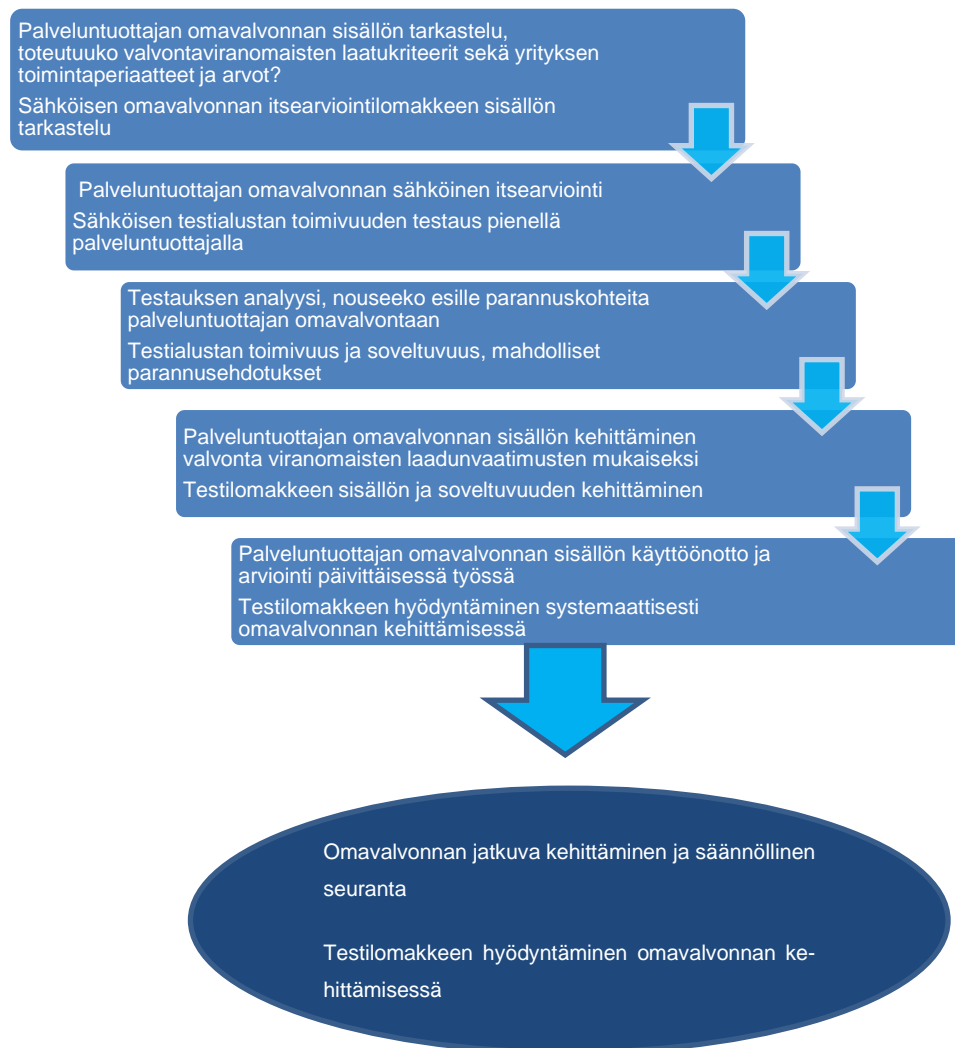
1. Millä tavoin valvontaviranomaisten vaatimukset ja säädökset toteutuvat Kotikuntoutus Voimavaran omavalvontasuunnitelmassa?
2. Millä tavoin Kotikuntoutus Voimavaran toiminta-ajatus, toimintaperiaatteet ja arvot toteutuvat omavalvonnassa?
3. Miten omavalvonnan sähköinen itsearviointilomake soveltuu pienelle sosiaali- ja terveysalan yritykselle?

7.2 Aineiston keruu ja analyysi

Tässä kehittämisprojektissa käytettyjä toimintatutkimuksen tiedonkeruumenetelmiä olivat yrityksen omavalvontaan liittyvien dokumenttien tarkastelu, havainnointi ja reflektointi ja lisäksi aiheeseen liittyvät kirjalliset lähteet. Tutkimusaineiston hankinnan lähtökohtana olivat kehittämistyön tutkimuskysymykset. Tutkimusaineistona käytettiin Kotikuntoutus Voimavaran kaikkia omavalvontaan liittyviä kirjattuja dokumentteja, valvontakeskuksen sähköistä itsearviointilomaketta ja siihen liittyviä ohjeita sekä valvontaviranomaisten olemassa olevat lainsäädäntö, määräykset, säädökset ja ohjeet. Aineiston läpikäymiseen käytettiin sisällönanalyysia, jolla systemaattisesti ja objektiivisesti selkeytetään ja järjestetään, jotta siitä voidaan tuottaa uutta tietoa. (Tuomi ym. 2006, 105; Kyngäs & Vanhanen 1999, 4.)

7.3 Tutkimuksen toteutus

Tämän kehittämisprojektin toimintatutkimukselliset vaiheet etenivät Kanasen (2014, 34) mukaisesti.

Kuvio 1. Kehittämisprojektin toimintatutkimukselliset vaiheet.

Yrityksen omavalvontasuunnitelman tarkastelussa käytettiin yrityksen laadittua omavalvontasuunnitelmaa ja siihen liittyviä laadullisen hoitotyön prosessien ohjeistuksia. Materiaalia tarkasteltiin ottaen huomioon, täyttyvätkö valvontaviranomaisten vaatimukset ja

laatukriteerit sekä lainsäädäntö. Lisäksi tarkastelun kohteena oli yrityksen toimintaperiaatteiden ja arvojen näkyvyys omavalvontasuunnitelmassa.

Valvontakeskus hankkeen projektipäällikön kanssa sovittiin perehdytys sähköisen itsearviointi lomakkeen käytöstä, jossa käytiin läpi lomakkeen sisältö ja toiminnot. Sähköinen itsearviointi lomake koostuu seuraavista otsikoista:

1. Palvelutuottajan tiedot
2. Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet
3. Omavalvonnan toimeenpano, riskienhallinta
4. Omavalvonnan toimeenpano, omavalvontasuunnitelman laatiminen
5. Omavalvonnan toimeenpano, asiakasturvallisuus
6. Omavalvonnan toimeenpano, asiakas- ja potilastietojen käsittely ja kirjaaminen

Itsearviointilomakkeen tiedot ja rakenne pohjautuvat Valviran 1/2015 määräykseen omavalvontasuunnitelman sisällöstä sekä Valviran vuonna 2020 julkaisemaan omavalvontasuunnitelmapohjaan. Lisäksi lomakkeessa on otettu huomioon THL:n määräys (2/2015) tietoturva- ja tietosuojatietojen omavalvontasuunnitelmasta. Lisäksi on otettu huomioon STM julkaisu (2021:6) liittyen turvalliseen lääkehoitoon. Itsearviointilomake on tarkoitettu omavalvonnan toteutumisen itsearviointiin, valvontaan, ohjaukseen sekä apuna viranomaisen valvontakäyntiin valmistautuessa, käynnin läpiviemisessä ja raportin kirjoittamisessa. (Ylikunnallinen valvontakeskushanke.)

Valviran omavalvontasuunnitelmapohjaa ja siinä olevia säädöksiä ja vaatimuksia käytettiin tukena yrityksen omavalvonnan itsearviointia tehdessä. Sähköisessä itsearviointilomakkeessa ei ole asiakokonaisuuksia asiakkaan asema ja oikeudet sekä palvelun sisällön omavalvontaan. Nämä asiakokonaisuudet palvelualoitteina ovat ylikunnallisen valvontakeskuksen laatimalla word dokumentilla. Tässä kehittämisprojektissa keskityttiin sähköisen itsearviointiin, joten nämä asiakokonaisuudet rajattiin pois.

Itsearviointilomakkeessa on otsikoiden alla asiakokonaisuudet, joita arvioitiin arviointiteikon mukaisesti. Sähköisen itsearviointilomakkeen arviointiasteikko on laadittu seuraavasti:

Taulukko 1. Sähköisen itsearviointilomakkeen arviointiasteikko.

Asteikko	Määritelmä
0	Ei koske/Ei sovellu
1	Ei käytössä, ei dokumentoitu
2	Dokumentoitu, mutta ei käytössä
3	Käytössä, mutta ei dokumentoitu
4	Dokumentoitu ja käytössä
5	Dokumentoitu, käytössä ja arviointi aloitettu
6	Dokumentoitu, käytössä ja arviointi systemaattista

8 TUTKIMUSTULOKSET

8.1 Sähköinen itsearviointi Kotikuntoutus Voimavarassa

Itsearviointilomakkeen palveluntuottajan tiedot -osio toi esille, että itsearviointilomake on lähtökohtaisesti kohdennettu palveluasumisen yksiköille. Kotikuntoutus Voimavara tuottaa asiakkaiden kotiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja yksityisille asiakkaille ja yhteistyössä kuntien kanssa palvelusetelituottajana. Yrityksen asiakasmäärä ei siis tullut ilmi itsearviointilomakkeen vaihtoehtojen kautta. Asiakasryhmä, ikääntyneet tällä hetkellä, saatiin esille valikossa. Yrityksellä on yksityisen terveydenhuollon lupa ja yksityisen sosiaalihuollon luvat toimintakunnissa.

8.2 Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet

Yrityksen toiminta-ajatuksesta käy ilmi, kenelle ja millaista palvelua tuotetaan. Toiminta-ajatus perustuu toimialaa koskevaan lainsäädäntöön. Keskeiset sosiaalihuollon palvelua ohjaavat lait ovat sosiaalihuoltolaki, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista. Lisäksi tässä kehittämisprojektissa erityislakina nousi ikääntyneiden palveluissa vanhuspalvelulaki (Valvira.fi). Arvot kuvastavat työn ammattieettisiä periaatteita ja ohjaavat valintoja. Arvot kertovat työyhteisön tavasta tehdä työtä ja ne vaikuttavat tavoitteiden asettamiseen ja keinoihin, miten saavuttaa asetetut tavoitteet (Valvira.fi).

Yrityksen toimintaperiaatteiden tulee kuvastaa sitä, miten palvelut edistävät ja ylläpitävät asiakkaan hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta. Sosiaalihuollon palveluiden on toteutettava sosiaalihuollon lainsäädännön keskeisiä periaatteita. Palveluiden tulee vähentää eriarvoisuutta, edistää osallisuutta, turvata riittävät ja laadukkaat hyvinvointia edistävät palvelut (Valvira.fi).

Kotikuntoutus Voimavaran laatima toiminta-ajatus, periaatteet ja arvot on kirjattu oma-valvontasuunnitelmaan ja arviointia tehdään jatkuvasti perustuen arjessa tapahtuvaan hoitotyöhön asiakkaiden ja omaisten kanssa sekä yhteistyöhön kuntien kanssa. Yrityksellä on yksityisasiakkaita ja lisäksi yritys toimii palvelusetelituottajana ja on täten sitoutunut kuntien palvelusetelin sääntökirjan noudattamiseen. Sääntökirja määrittelee palvelun ja noudattaa Suomen lainsäädäntöä. Palvelusetelituottajaksi hakeutuessa kunta

vaati tarkennusta, toiminta-ajatuksen ja asiakaskohderyhmän osalta on avattava tarkemmin mistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista on kyse. Eli tätä asiaa on konkretisoitava ja eriteltävä kun yritys tuottaa palveluja sekä yksityisille asiakkaille sekä palveluseteliasiakkaille. Yrityksen tällä hetkellä kirjatut toimintaperiaatteet ja arvot toteutuvat koko omavalvontasuunnitelmassa, mutta haasteena on kuntien sääntökirjojen vaatimukset.

Sääntökirjaa verrattaessa omavalvontasuunnitelman sisältöön, on haastavaa tietää, kuinka laajasti tai kattavasti lupaviranomainen haluaa dokumentointia. On tullut esille, että samaa sääntökirjaa tulkitessa, on henkilöriippuvaista, miten asiat tulkitaan ja mitä vaaditaan. Tämä tekee omavalvontasuunnitelman laatimisesta haasteellisen, koska täysin selkeää ja yhtenäistä ohjeistusta ei ole.

8.3 Omavalvonnan toimeenpano, riskienhallinta

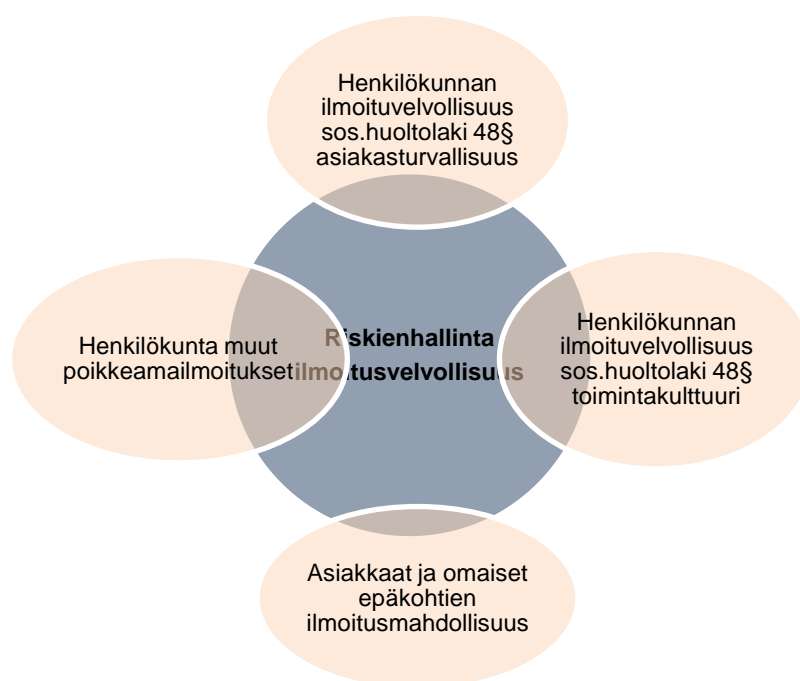
Asiakasturvallisuutta vaarantavien riskien tunnistaminen on omavalvonnan toimeenpanon lähtökohta. Epäkohtia pitää pystyä tunnistamaan ja ehkäisemään suunnitelmallisesti. Omavalvonta perustuu riskienhallintaan, jossa palveluun liittyviä riskejä tulee arvioida asiakkaan saaman palvelun näkökulmasta.

Kuvio 2. Riskienhallinta asiakkaan saaman palvelun näkökulmasta.

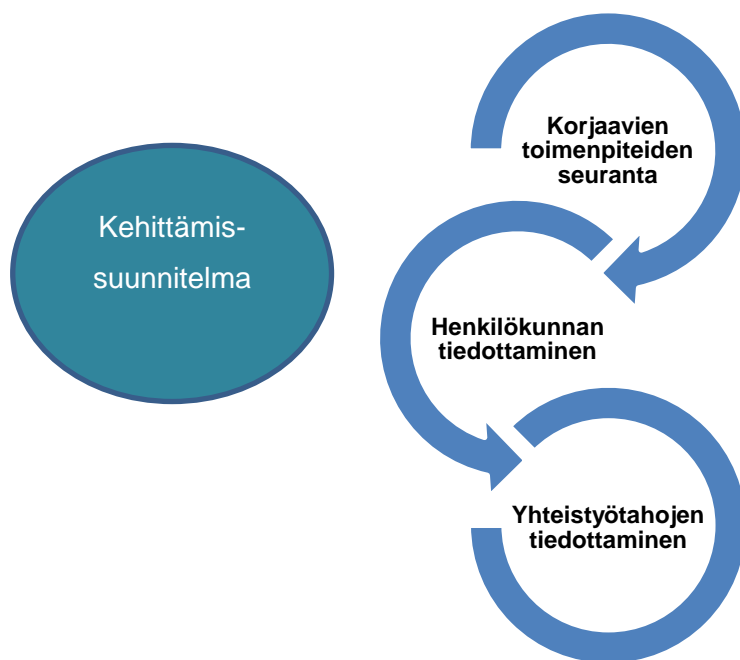

Johdon ja esimiesten tehtävänä on huolehtia, että työntekijöillä on riittävästi tietoa turvallisuusasioista. Johdon vastuulla on myös, että toiminnan turvallisuuden varmistamiseen kiinnitetään jatkuvasti huomiota. Esimiehillä on vastuu myönteisen toimintaympäristön luomisessa epäkohtien ja turvallisuusasioiden käsittelylle. Riskienhallinta vaatii aktiivista toimintaa työyhteisöltä ja on olennaista, että koko henkilökunta osallistuu riskien arviointiin, omavalvontasuunnitelman laatimiseen ja turvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Kuvio 3. Riskienhallinta henkilöstön näkökulmasta.

Haittatapahtumien ja läheltä piti -tilanteiden käsittelyyn kuuluu niiden kirjaaminen, käsittely ja raportointi. Vastuu riskienhallinnassa saadun tiedon hyödyntämisestä kehitystyössä on palveluntuottajalla, mutta henkilökunnalla on myös vastuu tiedottaa johtoa mahdollisista epäkohdista palvelussa. Haittatapahtumia pitää käsitellä henkilökunnan, asiakkaan ja omaisen kanssa, jos omainen sitä haluaa. Korjaavilla toimenpiteillä pyritään estämään tilanteen toistuminen jatkossa. Jos haittatapahtuma aiheuttaa korvausseurauksia, on asiakasta autettava asiassa.

Kuvio 4. Riskienhallintaan perustuva kehittämissuunnitelma.

Kotikuntoutus Voimavaralla ei vielä ollut työntekijöitä omistajien lisäksi. Riskienhallinnassa on olennaista hyvä perehdytys ja ottaa käyttöön heti laaditut toimintatavat, joista työntekijän täytyy olla tietoinen. Korjausehdotus kunnalta seuraavaan omavalvontasuunnitelman päivitykseen: riskienhallintakappaletta on hyvä tarkentaa muun muassa passiivien välttäminen ja kuvaus siitä, mitä tarkoittaa arkipäivän työssä, mahdolliset riskiarvioinnin työvälineet, herätteet, seurantajärjestelmä, sosiaalihuoltolain 48§:n ilmoitusvelvollisuus. Asiat löytyivät tällä hetkellä omavalvontasuunnitelmasta, mutta jatkossa on tehtävä konkreettisempi kuvaus riskienhallinnan menettely tavoista.

8.4 Omavalvonnan toimeenpano, omavalvontasuunnitelman laatiminen

Yrityksellä on olemassa oleva julkinen omavalvontasuunnitelma, jonka laatimiseen on nimetty vastuuhenkilöt. Omavalvontasuunnitelmaa kehitetään ja päivitetään jatkuvasti pohjautuen valvontaviranomaisten vaatimuksiin ja lainsäädäntöön, yhteistyökumppanien (kuntien) vaatimuksiin sekä asiakkaiden ja omaisten palautteeseen. Seuraavan päivityksen yhteydessä omavalvontasuunnitelman laatiminen Valviran sosiaalihuollon omavalvontasuunnitelman lomakepohjaa hyödyntäen, tarvittaessa voi täydentää muilla

tarpeelliseksi katsomillaan sisällöillä. Omavalvontasuunnitelman sisältöjä on hyvä konkretisoida huomioiden koko palvelutuotanto.

8.5 Omavalvonnan toimeenpano, asiakasturvallisuus

Asiakasturvallisuus-osiossa omavalvonta koskee asiakasturvallisuuden osalta sosiaalihuollon lainsäädännöstä tulevia velvoitteita. Siihen kuuluvat yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa, henkilöstön määrä, rakenne ja riittävyys, sijaisten käytön periaatteet, toimitilat, teknologiset ratkaisut sekä terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet. (Valvira omavalvontasuunnitelma).

Kohta "Asiakasturvallisuus" jäi sähköisessä itsearviointilomakkeessa Kotikuntoutus Voimavaran kohdalla tulkinnan varaiseksi, koska yritys tuottaa palveluja asiakkaiden kotiin, ei palveluasumista. Osa asiakasturvallisuus-osion sisällöstä ei sovellu Kotikuntoutus Voimavaran toimialaan. Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa on dokumentoitu, käytössä ja arviointi aloitettu.

Henkilöstöasiat jäivät vielä osin dokumentointitasolle, koska omistajien lisäksi muuta henkilöstöä ei ole. Yritys on kuitenkin jo luonut prosesseja, muun muassa henkilökunnan rekrytointi ohjeistus ja perehdytysuunnitelma. Kotikuntoutus Voimavara on määritellyt toimitilojen käytön periaatteet omavalvontasuunnitelmaan. Teknologisia ratkaisuja kuten esimerkiksi turvapuhelinpalvelua yritys ei tuota. Terveydenhuollon laitteita yrityksellä on verensokeri-, kuume- ja verenpainemittarit, joiden käyttö ja huolto on dokumentoitu, käytössä ja arviointi aloitettu.

8.6 Omavalvonnan toimeenpano, asiakas- ja potilastietojen käsittely ja kirjaaminen

Tietojen käsittelyltä edellytetään, että se on suunniteltua asiakastyön kirjaamisesta arkistointiin ja tietojen hävittämiseen asti. Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan EU:n yleistä tietosuojasetusta (EU) 2016/679. Lisäksi käytössä on kansallinen tietosuojalaki (1050/2018), joka täsmentää ja täydentää tietosuojasetusta. Toimialakohtainen lainsäädäntö vaikuttaa myös henkilötietojen käsittelyyn.

Asiakastyön kirjaaminen on jokaisen ammattihenkilön vastuulla. Kirjaamisvelvoitteesta on laissa säädetty sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (254/2015) 4 §:ssä. Kotikuntoutus

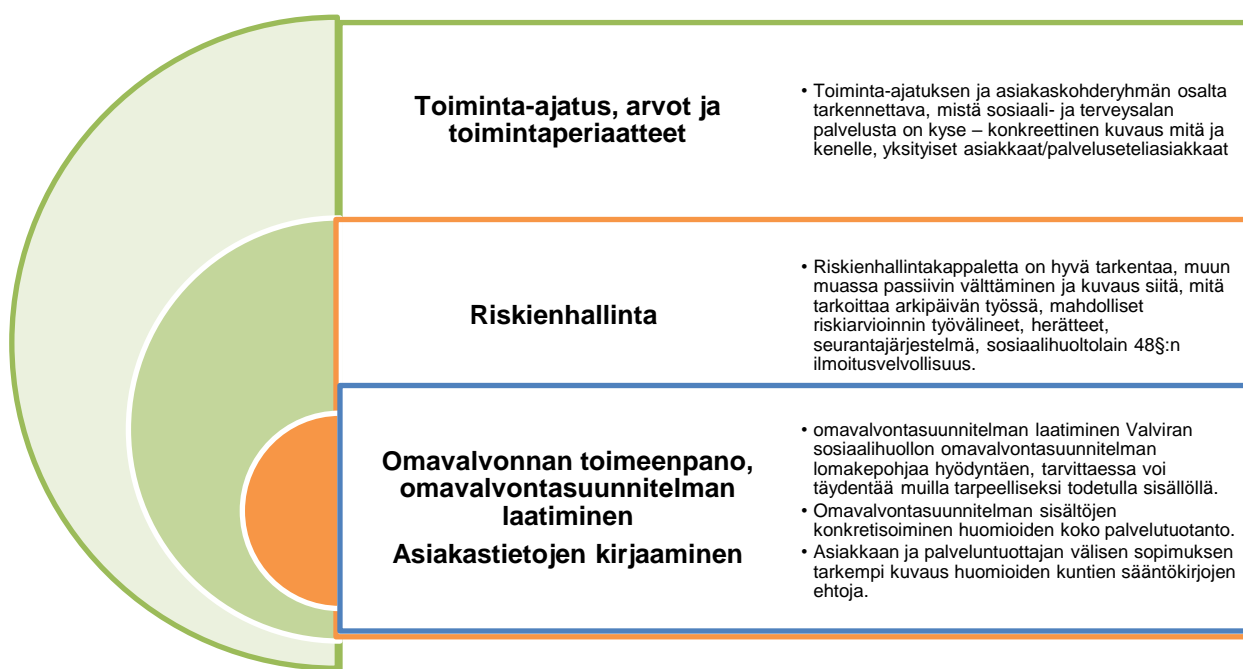
Voimavaralla on ulkoinen toiminnanohjausjärjestelmä asiakastietojen käsittelyyn. Yritykseen on laadittu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) 19 h §:n mukainen tietoturvaan ja tietosuojaan sekä tietojärjestelmien käyttöön liittyvä suunnitelma. Tietosuojan omavalvontaan kuuluu velvollisuus ilmoittaa tietojärjestelmän valmistajalle, jos palvelunantaja havaitsee järjestelmässä olennaisten vaatimusten täyttymisessä merkittäviä poikkeamia. Jos poikkeama voi aiheuttaa merkittävän riskin potilasturvallisuudelle, tietoturvalle tai tietosuojalle, siitä on ilmoitettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Tietosuojaseloste on nähtävillä yrityksen verkkosivuilla.

9 TUOTOS

Tämän kehittämisprojektin tuotoksena saatiin näkyväksi Kotikuntoutus Voimavaran omavalvonnan nykytila, sekä lainsäädännön kannalta olennaiset kehittämiskohteet ja sähköisen omavalvonnan itsearviointilomakkeen sisällön ja toiminnallisuuksien soveltuvuus pienen sosiaali- ja terveysalan yksityisen palveluntuottajan omavalvonnan itsearviointiin.

Omavalvonnan sähköisessä itsearvioinnissa käytiin läpi Kotikuntoutus Voimavaran omavalvontasuunnitelma ja siihen liittyvät ohjeistukset ja dokumentit. Kuten edellä mainittu, yritys on pieni palveluntuottaja ja tuottaa palveluja ihmisten kotiympäristöön. Omavalvonnan itsearviointilomake on suunnattu palveluasumisen yksiköille. Itsearviointilomakkeessa vaadittavat liitteet ohjaavat palveluntuottajaa tarkistamaan, onko yrityksellä lainmukaiset toimiluvat ja muut liitteet olemassa. Kotikuntoutus Voimavaralla on olemassa lainmukaiset toimiluvat ja liitteet, jotka noudattavat lainmukaisia säädöksiä.

Kotikuntoutus Voimavaran omavalvontasuunnitelman itsearvioinnin lomakkeen teossa ei ole tullut esille yhtään vakavaa puutetta. Yritys suorittaa omavalvontaa säännöllisesti ja melkein kaikissa osa-alueissa yrityksen arvio on ”dokumentoitu, käytössä ja arviointi aloitettu”. Tässä itsearvioinnissa on tulkittu, että arviointi aloitettu, tarkoittaa omavalvontasuunnitelman säännöllistä päivittämistä ja myös korjaamista tarpeen mukaisesti. Itsearvioinnissa tuli ilmi useita kehittämiskohteita, jotka yritys aikoo ottaa huomioon seuraavassa omavalvontasuunnitelman päivityksessä keväällä 2022.

Kuvio 5. Kotikuntoutus Voimavaran omavalvonnassa kehittämiskohteet 2022.

Sähköinen omavalvonnassa itsearviointi tuo tukea omavalvontasuunnitelman tekemiseen ja sen ylläpitämiseen. Sähköinen itsearviointilomake on sisällöllisesti yhteneväinen Valviran ohjaavan omavalvontalomakkeen kanssa ja lainsäädännön mukainen. Yhdessä Valviran ohjaavan omavalvontasuunnitelmalomakkeen kanssa, se antaa konkreettisen kuvan, miten omavalvontasuunnitelma tulisi rakentaa. Sähköinen itsearviointilomake on helppo käyttää ja ymmärrettävä. Palveluntuottajan haasteena on olla objektiivinen ja kriittinen omavalvonnassa sisältöä arvioidessa.

Kuntien palvelusetelituottajana kuntien palvelujen sääntökirjat tuovat lisähaastetta omavalvontasuunnitelman luomiselle. Yrityksellä on yksityisasiakkaita ja lisäksi yritys toimii palvelusetelituottajana ja on täten sitoutunut kuntien palvelusetelin sääntökirjan noudattamiseen. Sääntökirja määrittelee palvelun ja noudattaa Suomen lainsäädäntöä. Sääntökirjaa verrattaessa omavalvontasuunnitelman sisältöön, on haastavaa tietää, kuinka laajasti tai kattavasti lupaviranomainen haluaa dokumentointia. On tullut esille, että samaa sääntökirjaa tulkitessa, on henkilöriippuvaista, miten asiat tulkitaan ja mitä vaaditaan. Tämä tekee omavalvontasuunnitelman laatimisesta haasteellisen, koska täysin selkeää ohjeistusta ei ole. Pienellä palveluntuottajalla ei ole taloudellisia resursseja

käyttää ulkopuolista asiantuntijaa, joten omavalvontasuunnitelman luominen ja ylläpitäminen on yrityksen omistajien vastuulla päivittäisen asiakastyön ja muun hallinnon ohella.

Kyselylomakkeen osiossa asiakasturvallisuus, vastaaminen jää hieman tulkinnanvaraiseksi, koska yritys tuottaa palveluja kotiin. Henkilöstöasiat jäävät vielä osin dokumentointitasolle. Yrityksen omistajat ja vastuuhenkilö ovat olleet käynnistämässä toimintaa ja ovat muokanneet omavalvontaa käytännönläheisesti. Itsearviointi ohjaa miettimään asiakasturvallisuutta asiakkaan omassa ympäristössä, joka on tärkeä olla kirjattuna omavalvontasuunnitelmassa. Rekrytointia ajatellen, yritys on jo osittain luonut prosesseja ja on saanut kehittämissuosituksia kunnalta palvelusetelin tuottamisen näkökulmasta.

Kotikuntoutus Voimavara on hakeutunut eri kuntien palvelusetelituottajaksi ja niissä hakuprosesseissa on käynyt ilmi, että kunnilla on ollut eri sisältövaatimukset omavalvontasuunnitelmaa ajatellen. Eriävät sisältövaatimukset tuovat viivästystä hakuprosesseihin, koska palveluntuottajan on välillä vaikea tulkita, kuinka kattavasti ja konkreettisesti asiat on kirjoitettava auki.

10 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Kehittämiprojektissa noudatettiin tutkimuksen eettisiä vaatimuksia ottamalla huomioon hyvän tieteen käytännöt koko tutkimusprosessin aikana. Kehittämiprojektissa on noudatettu rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta, tarkkuutta tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä tutkimusten ja niiden tulosten arvioinnissa. Tieteellinen tutkimus on eettisesti hyväksyttävä ja luotettava, kun tutkimus on tehty hyvän tieteellisen käytäntöjen mukaisesti (TENK, 2012,6).

Kehittämiprojektin teoreettisen viitekehyksen tiedonhaussa käytettiin luotettavuuden arviota tietolähteitä haettaessa ja kirjattiin tarkasti tiedonhaun prosessi. Tietokantoina käytettiin pääasiassa alle 10 vuotta vanhoja lähteitä. Muutama tietolähde oli vanhempaa, mutta niiden käytön perusteluna oli tietolähteen luotettavuus ja tiedon muuttumattomuus. Tietolähteiden tuli sopia Länsimaiseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon, joten tulokset rajattiin pohjoismaihin ja Eurooppaan. Lähteet ja lähdeluettelo on kirjattu huolellisesti ja tarkasti Turun ammattikorkeakoulun ohjeita noudattaen. Kehittämiprojektissa käsiteltiin yrityksen dokumentteja ja Ylikunnallisen valvontakeskuksen materiaaleja tietosuojaa (tietosuojalaki 1050/2018) kunnioittaen. Tutkimuksen suunnittelu, toteutus, raportointi sekä aineistot tallennetaan tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten edellyttämällä tavalla (TENK, 2012,6).

Kehittämiprojektissa luotettavan tuloksen saamiseksi tehtiin projektisuunnitelma, jonka avulla pyrittiin varmistamaan tulosten oikeellisuus. Luotettavuutta tarkastellaan kahden käsitteen avulla. Validiteetti ilmaisee, mittaako tutkimus sitä, mitä sen avulla on tarkoitus selvittää. Reabiliteetti ilmaisee, miten luotettavasti ja toistettavasti käytetty mittaus- tai tutkimusmenetelmä mittaa haluttua ilmiötä (Hiltunen 2009). Luotettavuutta tarkasteltiin koko kehittämiprojektin aikana. Projektipäällikkö kävi säännöllisesti keskustelua oma-valvonnan itsearvioinnin prosessista Kotikuntoutus Voimavaran johtajan ja Ylikunnallisen valvontakeskushankkeen projektipäällikön kanssa, arvioiden projektin sisältöä ja luotettavuutta. Luotettavuuden arvioinnin kriteerinä on myös riittävä dokumentaatio, jonka tarkoituksena on prosessin läpinäkyvyys (Kananen 2015, 112).

Projektin ennakoivalla riskienhallinnalla pyritään havaitsemaan tulevaisuuden potentiaalisia riskejä, jonka jälkeen muutetaan näiden tapahtumien luonnetta tai laatua, jotta niillä olisi vähäinen negatiivinen vaikutus kehittämiprojektiin. Sen tavoitteena on vähentää

tulevaisuuden riskit, jotta yllättävillä riskeillä ei ole suurta vaikutusta. (Chapman & Ward 1997, 10.)

Kehittämiprojektin riskienhallintaa tarkasteltiin SWOT-analyysin avulla. Mallin avulla saatiin näkyväksi projektin sisäiset ja ulkoiset vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat.

Kuvio 6. Kehittämisprojektin riskienhallinta SWOT-analyysi

Kehittämisprojektin tutkimuksellisessa osiossa nousi esiin projektipäällikön objektiivisuus. Tämän kehittämisprojektin tekijä työskentelee itse yrityksessä ja on ollut mukana yrityksen omavalvonnan laatimisessa. Tutkimuksen objektiivisuusvaatimuksesta huolimatta, tutkija tekee tutkimuksensa ratkaisut subjektiivisin valinnoin. Laadullisen tutkimuksen tekijän tulee avoimesti tunnistaa oma subjektiivinen asemansa tutkimuksen tekemisessä. (Jokinen S. 2022, 95.)

Projektipäällikkö tunnisti vastuun tarkastella aineistoa mahdollisimman objektiivisesti ja kriittisesti. Objektiivisuus edellyttää sitä, että tutkija katsoo tutkimuskohdetta ja -ilmiötä ulkoapäin, puolueettomasta näkökulmasta. Täydellinen objektiivisuus ei kuitenkaan ole mahdollista. Riittää, että tutkija pyrkii aktiivisesti tiedostamaan omat asenteensa ja

uskomuksensa, ja koettaa parhaansa mukaan toimia siten, etteivät ne vaikuttaisi tutkimukseen liiaksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Tässä kehittämisprojektissa käytettiin toimintatutkimuksellista lähestymistapaa, jolloin tutkija voi olla aktiivinen toimija ja pyrkiä muutokseen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Luotettavuutta tutkimukselliseen osioon toivat omavalvonnan viranomaisvaatimukset ja lainsäädäntö. Omavalvonnan sähköinen itsearviointi toteutettiin useaan otteeseen, joka toi luotettavuutta ja tarkkuutta tuloksiin.

Projektipäällikkö on koko kehittämisprosessin aikana noudattanut hyviä eettisiä käytäntöjä ja arvioinut omaa toimintaansa kriittisesti. Projektipäällikön kokemattomuus ja tuttu toimintaympäristö voi vaikuttaa siihen, että luodaan paineita toivottuihin tuloksiin. Kehittämisprojektin toimintaympäristön kannalta keskeistä on ollut totuudenmukainen omavalvonnan arviointi, jotta edelleen jatkossa on mahdollista toteuttaa valvontaviranomaisten vaatimukset omavalvonnan kriteerien suhteen.

11 POHDINTA

11.1 Tulosten pohdinta

Omavalvonnan tarkoituksena on, että palveluntuottaja kehittää ennakoivasti ja suunnitelmallisesti omia toimintaprosessejaan haittatapahtumien vähentämiseksi ja hoitotyön laadun parantamiseksi (Nykänen ym. 2017, 12). Kuten aiemmin todettu, omavalvontaa sitovat lainsäädäntö sekä valvontaviranomaisten määräykset ja säädökset.

Tässä kehittämisprojektissa tarkasteltiin, miten valvontaviranomaisten lainsäädännöt ja määräykset toteutuvat Kotikuntoutus Voimavaran omavalvontasuunnitelmassa. Sähköisessä itsearviointilomakkeessa on lueteltu toimialaan vaadittavat liitteet, joka on hyvä tarkistuslista siihen, onko yrityksellä omavalvontaan liittyvät liitteet kunnossa. Lisäksi yrityksellä on oltava toimintansa mukaiset toimiluvat. Sosiaali- ja terveysalan palveluntuottajaksi pääseminen vaatii hakeutumisen yksityisen sosiaalihuollon rekisteriin alueella, jossa yritys toimii. Tämä tarkoittaa, että yrityksen on tehtävä ilmoitus kunnalle, jossa aikoo toimia. Kunta tekee tästä ilmoituksen aluehallintovarastoon, joka lisää yrityksen valtakunnalliseen rekisteriin. Lisäksi, jos yritys tuottaa terveydenhuollon palveluja, siihen vaaditaan yksityisen terveydenhuollon lupa aluehallintovirastolta.

Sosiaali- ja terveysala on hyvin sidoksissa lainsäädäntöön. Yrityksen omavalvontaa ja liitteitä läpikäydessä tämä tuli konkreettisesti esille, dokumentoinnin eri asiakokonaisuuksissa on viitattu lakipykäliin, joka tuo läpinäkyvyyttä omavalvontaan. Haasteena on saada selkeä kuva, kuinka paljon tarvitaan viittauksia itse lakipykäliin. Valviran omasuunnitelmapohjamalli antaa suuntaa lainsäädännön vaatimuksista, mutta palveluntuottajan näkökulmasta selkeää ohjeistusta ei ole. Esimerkiksi palvelusetelipalveluntuottajaksi hakeutuessa kunta on pyytännyt lisäämään tarkistuslistan omaisesti omavalvontasuunnitelmassa käytetty lainsäädäntö.

Tietoon perustuva palvelujen valvonta sekä hoidon laadun määrittely edellyttävät jaettua käsitystä laadusta, toiminnan tavoitteista ja seurattavista laadun osatekijöistä. Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjauksen tulisi nojautua yhtenäiseen tietopohjaan, jonka pohjalta toiminnan vaikuttavuuden arviointi ja vertailtavuus mahdollistuisivat. Ohjaus voisi tällöin toteutua yhtenäisellä tavalla sekä olla ennakoivaa ja ennalta toimintaan vaikuttavaa. Jää kuitenkin käsitys, ettei ole yhteistä ymmärrystä siitä, mitä laatu sosiaali- ja terveysalan palveluissa aina tarkoittaa. (Nykänen ym. 2017, 42.)

Kotikuntoutus Voimavaran dokumentoidusta toiminta-ajatuksesta ja periaatteista kuvastuvat asiakkaan tukeminen yksilöllisesti tarpeen mukaisesti ja asiakkaan itsemääräämisoikeutta kunnioittaen. Tavoitteena on myös ennaltaehkäistä terveyteen vaikuttavia riskitekijöitä sekä antaa palveluohjausta asiakkaille ja omaisille. Hoitotyössä huomioidaan ihmisen sosiaaliset, psyykkiset ja fyysiset voimavarat. Ihmisarvon ja ihmisen kunnioittaminen ovat sosiaali- ja terveysalan toiminnan perusta. Siihen sisältyvät ihmisen perusoikeudet, ihmisoikeudet, itsemääräämisoikeus ja valinnanvapaus. (ETENE-julkaisuja 32, 5.)

Yrityksen omavalvonnassa tulevat esille yrityksen lupaus toimia sovitusti ja noudattaa sovittuja sääntöjä esimerkiksi kuntien palveluiden sääntökirjan ohjeiden noudattaminen. Asiakas on yrityksen työnantaja, asiakas on aina mukana tekemässä palvelusuunnitelmaa ja se tehdään hänen voimavarojaan kunnioittaen. Yrityksen periaatteena on, että asiakkaiden itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan ja häntä kuunnellaan. Hänellä on oikeus määritellä itselleen sopiva oikea elämän laatu ja tavoitteet. Tuetaan asiakkaita heidän omissa valinnoissaan, mutta ohjataan heitä hienotunteisesti valitsemaan parempia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä asioita. Kunnioitetaan asiakkaan elinympäristöä ja kuunnellaan hänen mielipiteitänsä palvelusopimuksessa tehtyjen tavoitteiden suhteen. Annetaan asiakkaalle rakentavaa ja positiivista palautetta sekä kannustetaan käyttämään omia voimavaroja.

Sosiaalihuollon asiakkaan itsemääräämisoikeudesta säädetään yleisellä tasolla sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000, asiakaslaki). Asiakslain 4 §:ssä säädetään asiakkaan oikeudesta saada laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata ja että hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan. (Kotikuntoutus Voimavara omavalvontasuunnitelma.)

Asiakslain 8 § edellyttää asiakkaan itsemääräämisoikeuden ja osallistumisen turvaamista. Sosiaalihuoltoa toteutettaessa on ensisijaisesti otettava huomioon asiakkaan toivomukset ja mielipide ja muutoinkin kunnioitettava hänen itsemääräämisoikeuttaan. Asiakkaalle on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palvelujen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Sama koskee hänen sosiaalihuoltoonsa liittyviä muita toimenpiteitä mukaan lukien häneen kohdistettavat rajoitustoimenpiteet. Poikkeuksena itsemääräämisen periaatteesta voivat olla kiireelliset tilanteet tai tilanteet, joissa henkilön tahtoa ei voida selvittää häneltä itseltään eikä hänen edustajaltaan. Sosiaalihuollon asiakkaan asiaa

ratkaistaessa on ensisijaisesti otettava huomioon hänen etunsa. (Kotikuntoutus Voimavara omavalvontasuunnitelma.)

Tämän kehittämisprojektin yhtenä tuloksen saatiin, että sähköinen itsearviointilomake tuo tukea yrityksen omavalvonnan laatimiseen myös pienelle sosiaali- ja terveysalan yritykselle. Vaikka itsearviointilomake on suunnattu palveluasumisen yksiköille, antaa se myös ohjausta omavalvonnan sisältöön ja auttaa tarkistamaan omavalvonnan lainmukaisuuden ja sisällön riittävyyden. Aluehallintovirastojen ja Valviran organisaatiovalvonta kohdistuu organisaation laadunhallinnan riittävyyteen ja siihen, ovatko organisaation asiakas- ja potilasturvallisuutta varmistavat suunnitelmat ja toimintaohjeet asianmukaisia tai täyttävätkö annetut menettelytapa- ja toimintaohjeet lainsäädännössä asetetut vaatimukset (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014, 10).

Meneillään olevan Sote-uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta ratkaisevaksi muodostuu lainsäädännön ja muun ohjauksen tavoitteiden selkeys, ohjauksen ja valvonnan tietopohjan kattavuus ja ajantasaisuus, jaettu ymmärrys keskeisten vaatimusten sisällöstä. Nämä sisällön vaatimukset ovat esimerkiksi laatu, vaikuttavuus, yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus, asiakas- ja potilasturvallisuus sekä palveluntuottajien kyky toimia samansuuntaisesti. (Nykänen ym. 2017, 48.)

Rakennemuutoksen myötä muutoksessa on myös käsitys sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkuudesta. Osana sote-uudistuksen tavoitteena on lisätä ihmisten mahdollisuuksia valita sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaja. Tarkoituksena on hyvinvoinnin ja terveyserojen kaventaminen, palvelujen yhdenvertaisuus, saatavuuden parantaminen ja kustannusten vähentäminen. Lisäksi tarkoituksena on, että sotepalvelut monipuolistuvat siten, että julkisten palvelujen rinnalla olisi enemmän yksityistä ja kolmannen sektorin palveluja. Uudistuksen tavoitteena on myös kohdentaa palveluja, muokata tapoja tuottaa palveluja sekä tuoda markkinaehtoisia toimintamalleja palveluiden tuottamiseen. (Nykänen ym. 2016, 1; Houhala 2018, 98.)

11.2 Kehittämisprojektin arviointi ja pohdinta

Kehittämisprojektin aihe nousi tarpeesta kehittää ja tarkastella Kotikuntoutus Voimavaran omavalvontasuunnitelmaa. Kehittämisen toive nousi yrityksen johtajalta. Samanlaisesti Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirillä oli käynnistynyt ylikunnallinen

valvontakeskushanke, jonka tavoitteena oli alueen sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluntuottajien tukeminen lakisääteisten velvollisuuksien noudattamisessa tuottamalla valvonta-, ohjaus- ja arviointikäyntejä omavalvonnan varmistamiseksi.

Kotikuntoutus voimavara otettiin mukaan hankkeeseen, koska ylikunnallisen valvontakeskushankkeen projektipäällikön mukaan, oli tarkoituksenmukaisesta tarkastella sähköisen itsearviointilomakkeen toimivuutta ja soveltuvuutta myös pienellä sosiaali- ja terveysalan palveluntuottajalla. Kehittämishankkeen projektisuunnitelmaan. Hankkeen projektipäällikkö ja opettajatuutor olivat projektipäällikön tukena koko kehittämisprosessin aikana. Kolmikantamallin mukainen tutkitun tiedon ja käytännön työelämän yhdistämisen kautta projektipäällikkö sai tärkeää tukea projektin etenemiseen.

Alkuperäisen aikataulun mukaisesti kehittämisprojektin oli tarkoitus valmistua joulukuun 2021 aikana. Kehittämisprojektin prosessi pitkittyi projektipäällikön työelämänhaasteiden vuoksi. Tämä ei kuitenkaan vaikuttanut negatiivisesti Ylikunnallisen valvontakeskushankkeen odotuksiin ja aikataulusta pystyttiin joustamaan. Kehittämisprosessin tulokset esiteltiin hankkeen projektipäällikölle sovitusti helmikuussa 2022. Projektipäälliköllä oli vastuu toimia sovitusti ja oli tärkeää kyetä keskustelemaan ja olla avoin yhteistyötahojen kanssa, kun ilmeni haasteita. Rehellisyys ja avoin kommunikaatio ovat johtajuudessa olennaisia piirteitä.

Kehittämisprojektin tutkimuksellisessa osiossa toteutettiin sosiaali- ja terveysalan pienen palveluntuottajan omavalvonnan sähköisen itsearviointi. Projektipäällikkö sai perehdytyksen sähköisen itsearviointilomakkeen sisältöön ja sen käyttöön. Ennen varsinaista arviointia, projektipäällikkö tutustui huolellisesti itsearviointilomakkeen sisältöön ja toimintaympäristön omavalvontasuunnitelmaan ja siihen liittyviin dokumentteihin. Sähköinen itsearviointi tehtiin useaan otteeseen, jolla varmistettiin sisällön oikein ymmärtäminen sekä tulosten luotettavuuden varmistaminen.

Kehittämisprojektin riskienhallinnan SWOT-analyysissä projektipäällikön kokemattomuus koettiin uhkana. Kehittämisprojektin prosessi on tuonut projektipäällikölle varmuutta omasta osaamisesta ja projektin hallintakyvystä haasteista huolimatta. Projektipäällikön osaaminen on kehittynyt ja oppimista kehittämisprojektin toteuttamisesta. Epävarmuuden ja paineiden sietokyky kehittyivät ja oman hyvinvoinnin ylläpitämisen tärkeyden merkitys on lisääntynyt.

11.3 Jatkokehittämisehdotukset

Kehittämiprojektin tuotoksena saatiin esille Kotikuntoutus Voimavaran omavalvonnan nykytila sekä hoidon laadun, viranomaisten ja lainsäädännön kannalta olennaisia kehittämiskohteita. Lisäksi sähköinen omavalvonnan itsearviointi toi lisäarvoa pienelle sosiaali- ja terveysalan palveluntuottajalle. Lainsäädännössä korostetaan palveluntuottajan vastuuta omasta palvelujen tuottamisesta ja toiminnastaan. Lähtökohtana on, että toimijalla itsellään on parhaat mahdollisuudet varmistaa oman toimintansa lainmukaisuus ja laatu, ja tämä edellyttää johdonmukaista suunnittelua. (Nykänen ym. 2017, 36.) Tärkeää on jatkossa luoda palveluntuottajille tahoja, jotka tukevat ja ohjaavat omavalvonnan toteuttamisessa.

Ylikunnallisen valvontakeskushankkeen tavoitteena on tukea sosiaali- ja terveysalan palveluntuottajia lainsäädännön noudattamisessa tuottamalla valvonta-, ohjaus- ja arviointikäyntejä omavalvonnan varmistamiseksi. (Ylikunnallinen valvontakeskushanke). Jatkossa on olennaista pyrkiä yhtenäisellä valvonnalla ja ohjauksella varmistamaan palveluntuottajien hoidon laatua ja tasavertaista asemaa, on kyseessä sitten iso tai pieni palveluntuottaja. Palveluntuottajan sähköinen omavalvonnan itsearviointi antoi tukea omavalvonnan laatimiseen ja eräänlaisen tarkistuslistan, mutta valvontaviranomaisen konkreettinen ohjaus ja valvontakäynnit ovat oppimisen ja kehittymisen kannalta erityisen tärkeitä. Tiedon jakaminen tuo osaamista.

Omavalvonnan laatimisen ja sisältövaatimusten ohjeistus on löydettävissä eri viranomaistahojen verkkosivuilta. Yhteneväinen ohjeistus ja helposti saatavilla oleva tieto helpottaisi palveluntuottajan omavalvonnan laatimista ja ylläpitämistä. Tämän kehittämiprojektin yhtenä tuloksena tuli esille kuntien palvelusetelien sääntökirjojen ehdot ja kuinka omavalvonnan toteuttamisen suhteen voi olla erilaisia tulkintoja. Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä tulee esille palveluntuottajien oma vastuu palvelujensa laadusta ja systemaattisesti valvoa omaa toimintaansa. Lainsäädännön lähtökohtana on, että palveluntuottaja varmistaa toimintansa lainmukaisuuden ja laadun johdonmukaisella suunnittelulla. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien viranomaisvalvonnassa tavoitteena on omavalvonnalla siirtää painopistettä jälkikäteisestä valvonnasta ehkäisevään ja ennakoivaan valvontaan. (Nykänen ym. 2017, 36; Tuori & Kotkas 2016, 805.) Valvonnan tulisi olla näkyvää, tasavertaista ja säännöllistä. Yhteistyö ja osaamisen jakaminen sosiaali- ja terveysalan palveluntuottajien kesken, on mahdollisuus edistää palveluntuottajien tasavertaista asemaa ja parantaa asiakkaiden hoidon laatua.

LÄHTEET

Araujo C. A. S., Martins Siqueira M. & Malik A. M. 2020. Hospital accreditation impact on healthcare quality dimensions. *International Journal for Quality in Health Care*, Volume 32, Issue 8, October 2020, Pages 531–544

Asetus yksityisestä terveydenhuollosta 1990/744. Annettu Helsingissä 24.8.1990. Viitattu 14.4.2022 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19900744>

Brubakk K., Vist G. E., Bukholm G., Barach P. & Tjomsland G. 2015. A systematic review of hospital accreditation: the challenges of measuring complex intervention effects. *BMC health Services research* 15:280 2015.

Chapman C. & Ward S., 1997. *Project risk management - processes, techniques and insights*. Chichester: John Wiley & Sons Ltd.

Finlex www-sivut 2021. Viitattu 26.10.2021 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>

Haatainen K., Korhonen V., Liukka M., Olin K., Plukka M. & Salhström M. 2019. Potilas- ja asiakasturvallisuuden omavalvontaopas maakuntaudistukseen. Suomen potilasturvallisuusyhdistys ry.

Henkilökohtaisen avun palveluntuottajan käsikirja 2016. Assistentti.info. Viitattu 27.10.2021 <http://www.assistentti.info/images/LaatukasikirjaVALMIS.pdf>

Hiltunen L. 2009. Validiteetti ja reabiliteetti. Jyväskylän Yliopisto 2009. Viitattu 11.8.2021 http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reabiliteetti.pdf

Houhala K. 2018. Arvonmuodostus yksityisen ja julkisen sektorin yhdyspinnoilla ja miten sitä tiedolla johdetaan. Vaasan Yliopisto.

Hynninen-Joensivu E. 2016. Sosiaalihuollon ohjaus ja valvonta eri viranomaisten tehtävänä. Valtiotieteellinen tiedekunta, Helsingin Yliopisto 2016.

Institute of Medicine 2009. *Informing the future. Critical issues in Health*. Fifth edition. Institute of Medicine of the national Academies. N.W Washington 2009. Viitattu 14.4.2022 <https://nap.nationalacademies.org/read/12709/chapter/1#ii>

Jokinen S. 2022. Omavalvonnan merkitys ja omavalvontaprosessit osana nuorten sijaishuoltoyksiköiden valvontaa. Oikeustieteiden laitos. Itä-Suomen Yliopisto 2022. Viitattu 31.3.2022 https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/27011/urn_nbn_fi_uef-20220141.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kananen J. 2015. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Miten kirjoitan kehittämistutkimuksen vaihe vaiheelta. Jyväskylän Ammattikorkeakoulun julkaisuja – sarja. Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print 2015.

Kananen J. 2014. Toimintatutkimus kehittämistutkimuksen muotona. Jyväskylän Ammattikorkeakoulun julkaisuja – sarja. Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print 2015.

Kivivuori S. 2019. Miksi erikoissairaanhoidon laatua tulisi akkreditoida kansainvälisesti? Duodecim-lehti 2019; 135(17):1559–61. Viitattu 27.10.2021 <https://www.duodecimlehti.fi/duo15108>

Kohn L., Corrigan J. M. & Donaldson M. S. 2000. To err is human: building a safer Health system. Institute of Medicine (US) Committee on Quality of Health Care in America. Washington DC, National Academies Press (US) 2000. Viitattu 7.5.2021 <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25077248/#>

Kurki T., Jylhä V. & Kekoni T. 2021. Asiakasturvallisuus sosiaali- ja terveysalalla. Gaudeamus Oy Viitattu 6.5.2021 <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523456815>

Kyngäs H. & Vanhanen L. 1999. Sisällön analyysi. Hoitotiede Vol. 11, no 1/-99. Viitattu 14.4.2022 https://peda.net/jyu/okl/ko/klt/djm/demo-3/materiaalit/kvsa:file/download/cbc6d1571e180d91eb814eb851a5f912ad27a870/Kyngas_Vanhanen_Sisallon_analyysi.pdf

Määräys (2012). Yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajien omavalvontasuunnitelman sisältö ja laatimista koskevat määräykset. Määräys 2/2012, Valvira. Viitattu 28.10.2021 https://www.valvira.fi/documents/14444/37132/Maarays_2_2012_yksityisen_terveydenhuollon_omavalvontasuunnitelma.pdf

Määräys (2014). Yksityisten sosiaalipalvelujen ja julkisten vanhuspalvelujen omavalvontasuunnitelman sisältöä, laatimista ja seurantaa koskeva määräys. Määräys 1/2014, Valvira. Viitattu 28.10.2021 <https://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/normi/562001/41771>

Nykänen E., Kovasin M., Liukko E., Blomqvist P., Krohn M., Ahola S., Nurmi-Koikkalainen P. & Jonsson P.M. 2016. Vaikuttava valvonta osana sosiaali- ja terveyshuollon uudistusta. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 29/2017. Viitattu 5.5.2021 https://tietokayttoon.fi/documents/10616/3866814/29_vaikuttava-valvonta-osana-sosiaali-ja-terveydenhuollon-uudistusta.pdf/ffe32373-6827-4ce2-a22a-60469ffff2c9?version=1.0

Saaranen-Kauppinen A. & Puusniekka A. 2006. KvaliMOTV, menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, Tampere 2006. Viitattu 31.3.2022 https://www.fsd.tuni.fi/metelmaopetus/kvali/L3_2.html

Salonen K., Eloranta S., Hautala T. & Kinon S. 2017. Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 108. Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy, Tampere 2017.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2014. Aluehallintovirastojen ja Valviran työnjakoa ja yhteistyötä kehittäneen työryhmän muistio. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2014:24. Helsinki.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2017. Sosiaalihuoltolain soveltamisopas. Julkaisuja 2017:5. Helsinki 2017. Viitattu 14.4.2022 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80391/05_17_Sosiaalihuoltolain%20soveltamisopas.pdf

Sosiaali- ja terveysministeriö 2021. Sosiaali- ja terveysalan eettinen perusta. ETENE- julkaisuja 32. Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE. Helsinki 2011. Viitattu 25.3.2022 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/70260/URN_ISBN_978-952-00-3195-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Terveiden ja Hyvinvoinninlaitos 2009. Yksityinen palvelutuotanto sosiaali- ja terveyspalveluissa 2009. Tilastoraportti. Viitattu 13.5.2021 https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80428/Tr33_11.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Tietosuojalaki 1050/2018. Annettu Helsingissä 5.12.2018. Viitattu 31.3.2022 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20181050>

Tiirinki H. & Syrjä V. 2020. Potilas- ja asiakasturvallisuuden kansallinen tilannekuva. Viranomaisorganisaatioiden roolit ja tietopohja. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Työpaperi 4/2020.

Tuori K. & Kotkas K. 2016. Sosiaalioikeus. Oikeustieteellinen tiedekunta. Talentum Pro, Helsinki 2016.

Toikko T. & Rantanen T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisssessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampereen Yliopisto. Tampereen Yliopistopaino Oy, Juvenes – Print, Tampere 2009.

Tuomi J. & Sarajärvi Anneli. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2006. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 1.-4.painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Sosiaalihuoltolaki 2014/1301. Annettu Helsingissä 30.12.2014. Viitattu 14.4.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2014. Aluehallintovirastojen ja Valviran työnjakoa ja yhteistyötä kehittäneen työryhmän muistio. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2014:24. Viitattu 25.3.2022 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/70282/URN_ISBN_978-952-00-3499-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Yksityinen terveydenhuoltolaki 1990/152. Annettu Helsingissä 9.2.1990. Viitattu 14.4.2022 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19900152>

Valvira 2020. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2020–2023, päivitys vuodelle 2021. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Viitattu 12.5.2021 https://www.valvira.fi/documents/14444/1006217/Sote_valtakunnallinen_valvontaohjelma_paivitys_2021.pdf/d13d4754-f571-6074-dc23-5858169e12af?t=1610613756082

Valvira.fi Viitattu 6.5.2021 <https://www.valvira.fi/sosiaalihuolto/sosiaalihuollon-valvonta/omavalvonta>

Valvira.fi Viitattu 6.5.2021 https://www.valvira.fi/documents/14444/37132/Maarays_2_2012_yksityisen_terveydenhuollon_omavalvontasuunnitelma.pdf

Varantola, K., Launis V., Helin M., Spoof S-K. & Jäppinen S. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käyttö Suomessa. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Helsinki 2013. Viitattu 11.8.2021 https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri. Viitattu 29.8.2021 <https://www.vsshp.fi/fi/sairaanhoitopiiri/sote/Sivut/default.aspx>

Varsinais-Suomen sote-palveluiden kehittäminen. Viitattu 4.8.2021 <https://vssotehankkeet.fi/article/ylikunnallinen-valvontakeskus/>

World Health Organisation (WHO) 2021. Draft global patient safety action plan 2021–2030. Towards eliminating avoidable harm in health care. Viitattu 10.5.2021 https://cdn.who.int/media/docs/default-source/patient-safety/gpsap/final-draft-global-patient-safety-action-plan-2021-2030.pdf?sfvrsn=fc8252c5_5

2. Toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet		
2.1 Toiminta-ajatus		
	2.1.1 Yksiköllä on toiminta-ajatus, sisältäen tiedon kenelle ja mitä palvelua tuotetaan.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	2.1.2 Yksikön toiminta ohjaavat lait	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
2.2 Arvot ja toimintaperiaatteet		
	2.2.1 Yksiköllä on toimintaa ohjaavat arvot	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	2.2.2 Yksiköllä on toimintaa ohjaavat periaatteet	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
3. Riskienhallinta		
3.1 Riskienhallinnan periaatteet ja ohjeet		
	3.1.1 Yksikön riskienhallinnan vastuut ovat selkeät	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	3.1.2 Yksikössä on menettelytapa riskeihin varautumiseksi ja riskien poistamiseksi	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	3.1.3 Riskienhallinnan arvioinnin tuloksena saatua tietoa hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	3.1.4 Riskienhallintaan liittyvä ohjeistus	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐

3.2 Riskien tunnistaminen	3.2.1 Yksikössä on määritellyt prosessit sille, miten henkilökunta ilmoittaa sosiaalihuoltolain 48 § mukaiset epäkohdat tai sen uhat asiakas-turvallisuudessa.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	3.2.2 Yksikössä on määritellyt prosessit sille, miten henkilökunta ilmoittaa sosiaalihuoltolain 48 § mukaiset epäkohdat tai sen uhat toiminta-kulttuurissa.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	3.2.3 Asiakkailla ja omaisilla on mahdollisuus il-moittaa havaitsemansa epäkohdat, laatu-poikkeamat ja riskit	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	3.2.4 Henkilökunnalla on mahdollisuus ilmoit-taa muut kuin sosiaalihuoltolain mukaiset epä-kohdat, laatu-poikkeamat ja riskit	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
3.3 Riskien ja esille tulleiden epäkohtien käsitteleminen		
	3.3.1 Reklamaatioiden käsittelyyn on menette-lytavat	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	3.3.2 Haittatapahtumat ja läheltä piti -tilanteet ilmoitetaan	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	3.3.3 Haittatapahtumat ja läheltä piti -tilanteet käsitellään	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	3.3.4 Asiakkaaseen kohdistuvien korvausten hakemiseen on prosessi	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	3.3.5 Asiakkaan kokema vaaratapahtuma käy-dään läpi asiakkaan ja tarvittaessa hänen omai-sensa tai läheisensä kanssa	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐

3.4 Korjaavat toimenpiteet	
3.4.1 Korjaavien toimenpiteiden toteutumista seurataan	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
3.4.2 Sovituista muutoksista työskentelyssä ja muista korjaavista toimenpiteistä tiedotetaan henkilökuntaa	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
3.4.3 Sovituista muutoksista työskentelyssä ja muista korjaavista toimenpiteistä tiedotetaan yhteistyötahoja	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
3.4.4 Yksikössä on riskienhallintaan perustuva kehittämissuunnitelma	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐

4. Omavalvontasuunnitelman laatiminen	
4.1 Omavalvonnan suunnittelusta vastaava henkilö tai henkilöt	
	Nimi
	Yhteystiedot
4.1.1 Omavalvontasuunnitelma laaditaan yhteistyössä henkilökunnan kanssa	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
4.1.2 Asiakkailla on mahdollisuus osallistua omavalvontasuunnitelman laatimiseen	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
4.2 Omavalvontasuunnitelman seuranta	

	4.2.1 Yksikössä varmistetaan omavalvontasuunnitelman ajantasaisuus	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	4.2.2 Yksikön vastuuhenkilö on hyväksynyt ja vahvistanut omavalvontasuunnitelman	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
4.3 Omavalvontasuunnitelman julkisuus		
	4.3.1 Omavalvontasuunnitelma on julkisesti nähtävänä yksikössä siten, että asiakkaat, omaiset ja omavalvonnasta kiinnostuneet voivat helposti ja ilman erillistä pyyntöä tutustua siihen	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
4.4 Yhteenveto / huomioitavat asiat		

7. Asiakasturvallisuus		
7.1 Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa		
	7.1.1 Yhteistyö on järjestetty muiden asiakasturvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
7.2. Henkilöstö		
7.2.1 Hoito- ja hoivahenkilöstön määrä, rakenne ja riittävyys sekä sijaisten käytön periaatteet		

	7.2.1.1 Yksikön henkilöstön ammattinimikkeet on määritelty	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.1.2 Henkilöstön työtehtävät on määritelty	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.1.3 Henkilöstövoimavarojen riittävyys on varmistettu	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.1.4 Henkilöstövoimavarojen riittävyys on varmistettu myös poikkeustilanteissa	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.1.5 Yksikössä on määritelty hoito- ja hoiva-henkilöstöltä vaadittava koulutus	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.1.6 Yksikössä on sijaisten käytön periaatteet	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.1.7 Vastuuhenkilöiden/lähiesimiesten tehtävät on organisoitu siten, että lähiesimiestyöhön on riittävästi aikaa	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.1.8 Yksikössä on varmistettu riittävä tuki- ja avustavissa tehtävissä työskentelevän henkilöstön määrä	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.1.9 Työnantaja seuraa välillisen ja välittömän työn toteutumista	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
7.2.2 Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet		
	7.2.2.1 Työntekijöiden ammattipätevyys ja riittävä osaamisen taso varmistetaan	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.2.2 Yksikössä on henkilökunnan rekrytointia koskevat periaatteet	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
7.2.3 Kuvaus henkilöstön perehdyttämisestä ja täydennyskoulutuksesta		

	7.2.3.1 Työntekijät perehdytetään asiakastyöhön ja omavalvonnan toteuttamiseen	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.3.2 Pitkään töistä poissaolleet työntekijät perehdytetään asiakastyöhön ja omavalvonnan toteuttamiseen	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.3.3 Opiskelijat perehdytetään asiakastyöhön ja omavalvonnan toteuttamiseen.	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.3.4 Henkilökunnan täydennyskoulutus on järjestetty	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.3.5 Yksikössä on ajantasainen koulutus-suunnitelma	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.3.7 Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.2.3.8 Henkilöstön työterveyshuolto on järjestetty	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
7.3 Toimitilat		
	7.3.1 Toiminnassa käytettävät tilat ja niiden käytön periaatteet	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.3.3 Periaatteet asiakkaiden sijoittamisesta huoneisiin	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.3.4 Asiakkaiden yksityisyyden suoja toteutuu	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.3.5 Asiakkaiden omaisten vierailujen ja yöpymisen järjestäminen	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.3.6 Asiakkailla on vaikutusmahdollisuus huoneensa/asuntonsa sisustukseen	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐

	7.3.7 Käytetäänkö asiakkaan henkilökohtaisia tiloja muuhun tarkoitukseen, jos asiakas on pitkään poissa.	Kyllä ☐ Ei ☐
7.4 Teknologiset ratkaisut		
	Turva- ja kutsulaitteiden toimintavarmuudesta vastaavan henkilön nimi	
	Yhteystiedot	
	7.4.1 Mitä kulunvalvontaan ja asiakkaiden omaan käyttöön tarkoitettuja teknologisia ratkaisuja yksikössä on käytössä?	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.4.2 Asiakkaiden henkilökohtaisessa käytössä olevien turva- ja kutsulaitteiden toimivuus varmistetaan ja niiden hälytyksiin vastataan	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.4.3 Kulunvalvonnan laitteiden käytöstä informoidaan asiakkaita ja heidän läheisiään	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
7.5 Terveystieteiden laitteet ja tarvikkeet		
	Terveystieteiden laitteista ja tarvikkeista vastaavan henkilön nimi	
	Yhteystiedot	
	7.5.2 Asiakkaiden tarvitsemien apuvälineiden ja terveystieteiden laitteiden hankinta varmistettu, käyttö ohjattu ja huolto toteutuu asianmukaisesti	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.5.3 Terveystieteiden laitteista ja tarvikkeista tehdään asianmukaiset vaaratilanneilmoitukset	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐

	7.5.4 Terveystieteiden laitteen ja tarvikkeiden käyttöä turvallisesti	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	7.5.5 Seurantajärjestelmä laitteiden ja niiden käytön turvallisuuden varmistamiseksi	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐

8. Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja kirjaaminen		
8.1 Asiakastyön kirjaaminen		
	8.1.1 Työntekijät perehdytetään asiakastyön kirjaamiseen	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	8.1.2 Asiakastyön kirjaaminen tapahtuu viipymättä ja asianmukaisesti	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	8.1.3 Tietosuojan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvien lainsäädännön sekä yksikölle laadittujen ohjeiden ja viranomais määräysten noudattamisen varmistaminen	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	8.1.4 Asiakaskirjaukset toimitetaan sijoittajakuntaan arkistoitavaksi asumispalvelun päättyessä	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	8.1.5 Salassa pidettävien henkilötietojen käsittely	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
8.2 Tietoturvan, tietosuojan ja tietojärjestelmien käyttöön liittyvä omavalvonta		
8.2.1 Tietosuojan ja tietoturvasuunnitelman omavalvontasuunnitelma		

	8.2.1.1 Yksiköllä on THL:n määräykseen perustuva tietojärjestelmien omavalvontasuunnitelma	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	8.2.1.2 Tietojärjestelmien omavalvontasuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä päivitetään	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
8.2.2 Tietosuojan ja tietoturvasuunnitelman sisältö		
	Tietosuojavastaavan nimi	
	Yhteystiedot	
	8.2.2.1 Tietosuojavastaavan tehtäväkuva	
	8.2.2.2 Suunnitelman kohde, toteuttaminen ja päivittäminen	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	8.2.2.3 Tietojärjestelmien käyttäjiltä vaadittava koulutus ja kokemus	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	8.2.2.4 Tietojärjestelmien asianmukaisen käytön kannalta tarpeelliset käyttöohjeet	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	8.2.2.5 Tietojärjestelmien käyttö valmistajan antaman ohjeistuksen mukaisesti	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	8.2.2.6 Menettelytavat virhe- ja ongelmatilanteissa	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	8.2.2.7 Tietojärjestelmien asennus, ylläpito ja päivitys	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	8.2.2.8 Tietojärjestelmien käyttöympäristö	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
	8.2.2.9 Asiakas- ja potilastietojärjestelmät, niihin liitetyt tietojärjestelmä ja muut tietojärjestelmät	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐

	8.2.2.10 Kanta-palvelujen käytön tietoturvakäytännöt	0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
8.3. Yhteenveto / huomioitavat asiat		

Arviointiasteikko

Asteikko	Määritelmä
0	Ei koske / Ei sovellu
1	Ei käytössä, ei dokumentoitu
2	Dokumentoitu, mutta ei käytössä
3	Käytössä, mutta ei dokumentoitu
4	Dokumentoitu ja käytössä
5	Dokumentoitu, käytössä ja arviointi aloitettu
6	Dokumentoitu, käytössä ja arviointi systemaattista